

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

23 Ιουνίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4144

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔ ΦΠΒ/68189/2413

Σχέδιο δράσης για τις διαδρομές εισαγωγής των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών στην Ελλάδα.**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Την παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (Α' 60).

2. Το άρθρο 13 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2014 «για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών» (ΕΕΕ 317/35/4-11-2014).

3. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2014 "για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών"» (Β' 5697) και ιδίως την παρ. 3.2. του άρθρου 7 αυτής.

4. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, (π.δ. 63/2005, Α' 98), σε συνδυασμό με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

5. Το π.δ. 132/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας» (Α' 160).

6. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

7. Το π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).

8. Το π.δ. 70/2023 «Διορισμός Υπουργών» (Α' 121).

9. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΥ/38140/3702/6-4-2023 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων «Συγκρότηση της Επιστημονικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής (Ε.Γ.ΕΠ.) του άρθρου 3 της υπό στοιχεία

ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/02-12-2021 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 5697)» (ΑΔΑ: 91ΗΞ4653Π8-ΗΠΤ).

10. Τα παραδοτέα του έργου «Σύνταξη καταλόγου εισβλητικών (ξενικών) ειδών και οργάνωση μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κινδύνου που προκαλούν», το οποίο εκπονήθηκε για λογαριασμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας από το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών, η οριστική παραλαβή των οποίων έγινε με το υπ'αρ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/82623/2325/8-8-2022 πρακτικό της επιτροπής παραλαβής.

11. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/15783/693/14-2-2023 διαβίβαση στη Δ/ση Διεθνών και Ευρωπαϊκών Δραστηριοτήτων του ΥΠΕΝ, προκειμένου να διαβιβαστούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, της ανάλυσης διαδρομών εισαγωγής των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών στην Ελλάδα.

12. Την από 10/4/2023 Δημόσια Διαβούλευση επί του Σχεδίου Δράσης για τις διαδρομές εισαγωγής των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών στην Ελλάδα (2023-2029) μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

13. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/45241/1681/26-4-2023 διαβίβαση του Σχεδίου Δράσης στην Ε.Γ.ΕΠ. και πρόσκληση σε συνεδρίαση.

14. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/58772/2065/29-5-2023 διαβίβαση του πρακτικού συνεδρίασης της Επιστημονικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής (Ε.Γ.ΕΠ.) του άρθρου 3 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/02-12-2021 κοινής υπουργικής απόφασης, βάσει του οποίου η Επιστημονική Γνωμοδοτική Επιτροπή εγκρίνει το Σχέδιο Δράσης για τις διαδρομές εισαγωγής των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών στην Ελλάδα.

15. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/66622/2370/20-6-2023 εισήγηση της Δ/σης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ.

16. Το υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΠΔΑ/65979/1617/19-6-2023 έγγραφο της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών, σύμφωνα με το οποίο, η μέγιστη δαπάνη που δύναται να προκύψει από την εφαρμογή του σχεδίου δράσης ανέρχεται σε 3.000.000,00 € σε ορίζοντα έξι ετών και οι δράσεις υλοποιούνται μετά από διερεύνηση δυνατοτήτων χρηματοδότησης μέσω του Εταιρικού Συμφώνου για το πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), ευρωπαϊκών προγραμμάτων (όπως τα προγράμματα

LIFE) και άλλων χρηματοδοτικών πόρων (όπως το Πράσινο Ταμείο), χωρίς ωστόσο να είναι εφικτό την παρούσα χρονική στιγμή να προσδιορισθεί η ακριβής πηγή και ο φορέας χρηματοδότησης καθώς και η επίπτωση στο ΜΠΔΣ της περιόδου 2024-2027, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Έγκριση του Σχεδίου Δράσης

Εγκρίνεται το Σχέδιο Δράσης (ΣΔ) για τις διαδρομές εισαγωγής των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών (ΧΞΕ) στην Ελλάδα (2023-2029), του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 2

Σκοπός - στόχοι

1. Σκοπός του ΣΔ είναι η αντιμετώπιση της ακούσιας εισαγωγής και εξάπλωσης, μέσω των διαδρομών εισαγωγής προτεραιότητας, των ΧΞΕ ενδιαφέροντος στην επικράτεια της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών θαλάσσιων υδάτων.

2. Οι ειδικότεροι στόχοι του ΣΔ, οι οποίοι συνδέονται με επιμέρους δέσμες μέτρων όπως περιγράφονται αναλυτικά στο Παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης, είναι:

- α. Η ενίσχυση της γνώσης σχετικά με τις διαδρομές εισαγωγής ΧΞΕ ενδιαφέροντος στην επικράτεια της χώρας,
- β. η ενδυνάμωση του σχετικού θεσμικού πλαισίου,
- γ. η ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των ενδιαφερόμενων μερών,
- δ. η βελτίωση των μηχανισμών και διαδικασιών ελέγχου των διαδρομών εισαγωγής,
- ε. η ανάπτυξη και ενδυνάμωση συνεργασιών για τη βέλτιστη αντιμετώπιση της εισαγωγής ΧΞΕ.

Άρθρο 3

Πρόγραμμα Υλοποίησης Δράσεων

1. Οι δράσεις υλοποιούνται μετά από διερεύνηση δυνατοτήτων χρηματοδότησης μέσω του Εταιρικού Συμφώνου για το πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), ευρωπαϊκών προγραμμάτων (όπως τα προγράμματα LIFE), άλλων χρηματοδοτικών πόρων (όπως το Πράσινο Ταμείο), λαμβάνοντας υπόψη τον ενδεικτικό προϋπολογισμό των δράσεων, όπως αναλύεται στο Παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης.

2. Το πεδίο εφαρμογής των επιμέρους δράσεων περιγράφεται στο Παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης.

3. Εμπλεκόμενες Υπηρεσίες και Φορείς είναι η Διεύθυν-

ση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως αρμόδια κεντρική συντονιστική αρχή και οι συναρμόδιες αρχές, που αναφέρονται στο άρθρο 2 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021 (Β' 5697) κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθώς και λοιποί ιδιωτικοί φορείς που συνδέονται με τις προτεινόμενες δράσεις / μέτρα του παρόντος ΣΔ.

Άρθρο 4

Υλοποίηση και Παρακολούθηση του ΣΔ

Το ΣΔ υλοποιείται, παρακολουθείται και εποπτεύεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας (ΔΔΦΠΒ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε συνεργασία με τις λοιπές προαναφερόμενες εμπλεκόμενες υπηρεσίες και φορείς, κατά περίπτωση.

Άρθρο 5

Διάρκεια, αξιολόγηση και αναθεώρηση του Σχεδίου Δράσης

1. Το χρονικό πλαίσιο του παρόντος ΣΔ έχει διάρκεια έξι (6) έτη και καλύπτει την περίοδο 2023 έως 2029.

2. Κατά τη διάρκεια υλοποίησής του, παρακολουθείται η πρόοδος και η αποτελεσματικότητα (αξιολόγηση) των επιμέρους μέτρων / δράσεων με τη χρήση των δεικτών, τη συχνότητα και τη μεθοδολογία που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης.

3. Το ΣΔ μπορεί να αναθεωρείται κατά τη μεσοπρόθεσμη αξιολόγησή του.

4. Η τελική αξιολόγηση του ΣΔ γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 6

Παραρτήματα

Προσαρτάται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης το Παράρτημα Ι που ακολουθεί.

Άρθρο 7

Ισχύς

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

**Σχέδιο δράσης για τις διαδρομές εισαγωγής των
χωροκατακτητικών ξενικών ειδών στην Ελλάδα
2023-2029**

ΕΛΛΑΔΑ

Ιούνιος 2023

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Περιγραφή των Διαδρομών Εισαγωγής και Εξάπλωσης	
1.1 Εισαγωγή	
1.2 Κατάταξη των εισβλητικών ειδών με βάση τους διαδρόμους εισαγωγής στην Ελλάδα	
1.3 Γενικά συμπεράσματα	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Στόχοι και Στρατηγική	
2.1 Στόχος	
2.2 Ορισμοί	
2.3 Πεδίο Εφαρμογής	
2.4 Στρατηγική	
Στοχοθεσία	
Καταγραφή ενδιαφερομένων μερών (Stakeholders)	
Ανάλυση των Μέτρων	
Διαβούλευση	
Εφαρμογή και Αξιολόγηση	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Μέτρα και Δράσεις	
ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	
3.1 Ενίσχυση της γνώσης	
3.2 Επικαιροποίηση θεσμικού πλαισίου	
3.3 Δράσεις ενημέρωσης	
3.4 Σύνταξη Εθνικού Καταλόγου	
3.5 Ανάπτυξη και ενδυνάμωση συνεργασιών	
3.6 Εκπαίδευση και κατάρτιση αρμόδιων φορέων	
ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	
3.7 Περιφερειακή συνεργασία	
3.8 Διαχείριση υδάτινου έρματος των πλοίων	
3.9 Διενέργεια ελέγχων σε σταθμούς εισόδου, τελωνεία και εσωτερική αγορά	
3.10 Έλεγχος «Λεσσειμιανών» μεταναστών	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Προϋπολογισμός	
Ανάλυση κόστους-όφελους	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Παρακολούθηση, Αξιολόγηση, Αναθεώρηση	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Διάχυση της Πληροφορίας	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν αποτελεί Σχέδιο Δράσης (ΣΔ) για τις διαδρομές των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών (ΧΞΕ) στην Ελλάδα, με την έννοια του άρθρου 13 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2014 «για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών», που έχει δημοσιευθεί στην Ελληνική γλώσσα στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕ 317/35/4-11-2014).

Ως ΧΞΕ, νοούνται τα είδη ζώων, φυτών, μυκήτων ή μικροοργανισμών τα οποία εισάγονται εκτός του φυσικού τους εύρους εξάπλωσης, όταν η εισαγωγή ή εξάπλωση τους έχει διαπιστωθεί ότι απειλεί ή επηρεάζει δυσμενώς τη βιοποικιλότητα και τις σχετικές οικοσυστημικές υπηρεσίες.

Αντικείμενο του παρόντος ΣΔ, αποτελεί η αντιμετώπιση των διαδρομών προτεραιότητας και η αποτροπή της ακούσιας εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΧΞΕ) προς τη χώρα, ή εντός αυτής.

Το παρόν ΣΔ για την αντιμετώπιση των διαδρομών εισόδου των ΧΞΕ βάσει του άρθρου 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014 δεν θα πρέπει να συγχέεται με τα Σχέδια Διαχείρισης των ειδών που εφαρμόζονται από τη στιγμή που αυτά έχουν ήδη εισέλθει, και ίσως εξαπλωθεί ευρέως, στην επικράτεια της χώρας («Διαχειριστικά Μέτρα» βάσει άρθρου 19 του Κανονισμού).

Στο πλαίσιο του παρόντος ΣΔ περιγράφονται οι «Διαδρομές Εισαγωγής και Εξάπλωσης», οι οποίες αποτελούν αντικείμενα του ΣΔ, και η επιλογή των οποίων έγινε βάσει ενδελεχούς ανάλυσης, η οποία παρουσιάζεται εν συντομία. Σκοπός της ανάλυσης είναι ο προσδιορισμός των διαδρομών που απαιτούν δράση κατά προτεραιότητα («διαδρομές προτεραιότητας»), λόγω του όγκου των ειδών ή των δυνητικών ζημιών που προκαλούνται από τα είδη που εισέρχονται στην Ένωση ακολουθώντας αυτές τις διαδρομές.

Στα επόμενα μέρη του ΣΔ, παρουσιάζονται οι στόχοι και η στρατηγική επίτευξης τους, καθώς και τα ενδεδειγμένα μέτρα που θα απαιτηθούν. Τα μέτρα αυτά συνοδεύονται από χρονοδιάγραμμα υλοποίησης τους καθώς και από την εκτίμηση του αναγκαίου προϋπολογισμού.

Το ΣΔ περιλαμβάνει συγκεκριμένους μηχανισμούς για τη συλλογή στοιχείων από τους φορείς οι οποίοι συμμετέχουν στην υλοποίηση του, καθώς και τον τρόπο αξιοποίησης των στοιχείων αυτών για την αξιολόγηση του ΣΔ. Βάσει των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης προβλέπεται διαδικασία επανασχεδιασμού του ΣΔ με σκοπό τη βελτιστοποίηση της επίτευξης των καταγεγραμμένων στόχων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Περιγραφή των Διαδρομών Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Η ανάλυση των διαδρομών εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξενικών ειδών (ΧΞΕ) στην Ελλάδα έγινε στο πλαίσιο του έργου «Σύνταξη καταλόγου εισβλητικών (ξενικών) ειδών και οργάνωση μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κινδύνου που προκαλούν»¹ το οποίο εκπονήθηκε για λογαριασμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας από το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Θαλασίων Ερευνών.

1.1 Εισαγωγή

Μία από τις κυριότερες δράσεις για τον περιορισμό των ΧΞΕ αποτελεί η εξακρίβωση των διαδρομών εισαγωγής τους. Τα είδη μπορούν να φτάσουν στην περιοχή αναφοράς ακολουθώντας διαφορετικές διαδρομές (pathways), συμπεριλαμβανομένης και της διαφυγής/απελευθέρωσης (διαδρομές εισαγωγής) και να εξαπλωθούν μέσα από διαφορετικές οδούς (διαδρομές εξάπλωσης). Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό κανονισμό 1143/2014 ο όρος «εισαγωγή» (introduction) καλύπτει όλες τις διαδρομές εισαγωγής [δηλ. εισαγωγή και απελευθέρωση/διαφυγή (Rabitsch et al. 2018)].

Για να επιτευχθεί αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ευρωπαϊκού κανονισμού 1143/2014: «τα κράτη μέλη διενεργούν ενδελεχή ανάλυση των διαδρομών ακούσιας εισαγωγής και εξάπλωσης των χωροκατακτητικών ξένων ειδών, κατ' ελάχιστον στην επικράτειά τους, καθώς και στα θαλάσσια ύδατά τους όπως ορίζονται στο άρθρο 3 σημείο 1) της οδηγίας 2008/56/ΕΚ, και προσδιορίζουν τις διαδρομές που απαιτούν δράση κατά προτεραιότητα («διαδρομές προτεραιότητας»), λόγω του όγκου των ειδών ή των δυνητικών ζημιών που προκαλούνται από τα είδη που εισέρχονται στην Ένωση ακολουθώντας αυτές τις διαδρομές».

Για την κατηγοριοποίηση των διαδρομών εισαγωγής η ΕΕ προτείνει το σύστημα που έχει προταθεί από τη Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα (2014). Οι κατηγορίες αυτές βασίζονται στο πλαίσιο που προτάθηκε από τους Hulme et al. (2008). Το σύστημα αυτό δημιουργήθηκε με στόχο να παράσχει στις χώρες εργαλεία για την κατηγοριοποίηση και εν τέλει την ιεράρχηση των διαδρομών εισαγωγής των ΧΞΕ.

¹ Μ. Αριανούτσου, Χ. Αδαμοπούλου, Π. Ανδριόπουλος, Α. Γαλανίδης, Α. Ζενέτου, Α. Ζήκος, Ε. Καλογιάννη, Π.Κ. Καραχλέ, Ι. Κόκκορης, Α. Λεγάκις, Α.Φ. Μαρτίνου, Ι. Μπαζός, Α. Χριστοπούλου, 2021. Παραδοτέο Β4: Κατάταξη των εισβλητικών ειδών βάσει των διαδρομών εισαγωγής στην Ελλάδα. Β Φάση. Τίτλος έργου: «Σύνταξη καταλόγου εισβλητικών (ξενικών) ειδών και οργάνωση μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κινδύνου που προκαλούν». Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας. Ανάδοχος: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Για την κατάταξη των ΧΞΕ βάσει των διαδρομών εισαγωγής, η ομάδα μελέτης του έργου ακολούθησε το σύστημα για τις διαδρομές εισαγωγής που προτάθηκε από τη Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα το 2014 και ιδιαίτερα για τα θαλάσσια είδη, όπως έχει τροποποιηθεί από τους Pergl et al. (2014). Το ίδιο σύστημα χρησιμοποιείται και από το Δίκτυο EASIN - European Alien Species Information Network. Σύμφωνα με τη CBD (2014) υιοθετήθηκαν έξι κύριες κατηγορίες για τις διαδρομές εισαγωγής (Hulme et al. 2008). Σε κάθε μία από τις έξι κύριες κατηγορίες αντιστοιχούν έως και 12 διαδρομές διαφορετικών οδών και μηχανισμών. Συνολικά οι 44 υποκατηγορίες διαδρομών διαχωρίζουν τους διαφορετικούς λόγους ή τρόπους με τους οποίους τα είδη εισάγονται ή διασπείρονται.

Συνοπτικά, η κατηγοριοποίηση των διαδρομών κατά τη Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα (Harrower et al., 2017) σχετικά με τις εισαγωγές και τον μηχανισμό εισαγωγής έχει ως ακολούθως:

- α) εισαγωγή ενός εμπορεύματος,
- β) άφιξη μέσω ενός φορέα μεταφοράς,
- γ) με τη δημιουργία ενός ανθρωπογενούς διαδρόμου διασποράς ή
- δ) τη φυσική εξάπλωση από μία περιοχή όπου το είδος είναι το ίδιο ξενικό.

Οι μηχανισμοί εισόδου χωρίζονται σε έξι κύριες ομάδες: «Ελευθέρωση στη φύση», «Διαφυγή από περιορισμό», «Μεταφορές - επιμολύνσεις», «Μεταφορές – είδη-λαθρεπιβάτες» «Διάδρομος» και «Μη υποβοηθούμενη» (Πίνακας 1).

Προτείνονται επίσης αρκετές υποκατηγορίες, καθώς το επίπεδο λεπτομέρειας που απαιτείται για την ταξινόμηση των διαδρομών εξαρτάται από το στόχο διαχείρισης. Οι κατηγορίες και υποκατηγορίες, όπως χρησιμοποιήθηκαν στο παρόν έργο δίνονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Οι έξι κατηγορίες με τις συνολικά 44 υποκατηγορίες διαδρομών εισαγωγής, όπως προσδιορίζονται στο CBD (2014) και επεξηγούνται περαιτέρω από τους Harrower et al. (2017)

Κατηγορίες Εισαγωγής	Διαδρόμων	Υποκατηγορίες Διαδρόμων Εισαγωγής
ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΣΤΗ ΦΥΣΗ (1)		Βιολογικός έλεγχος
		Αντιδιαβρωτικός έλεγχος / σταθεροποίηση αμμοθινών (ανεμοφράχτες, φράχτες, ...)
		Εμπλουτισμός ιχθυοαποθεμάτων για αλιεία

Κατηγορίες Εισαγωγής	Διαδρόμων	Υποκατηγορίες Διαδρόμων Εισαγωγής
		<p>(συμπεριλαμβανομένης ερασιτεχνικής)</p> <p>Θήρα</p> <p>Εμπλουτισμός χλωρίδας/πανίδας, αποκατάσταση τοπίου</p> <p>Ελευθέρωση για σκοπούς διατήρησης</p> <p>Ελευθέρωση για αξιοποίηση (για σκοπούς διαφορετικούς από τους παραπάνω, π.χ. γουνοποιία, μεταφορά, φαρμακευτικές χρήσεις)</p> <p>Άλλη σκόπιμη ελευθέρωση (πχ είδη ενυδρείων)</p>
ΔΙΑΦΥΓΗ ΑΠΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ (2)		<p>Γεωργία (συμπεριλαμβανομένης χρήσης ως βιομάζα)</p> <p>Υδατοκαλλιέργειες</p> <p>Βοτανικοί κήποι, ζωολογικοί κήποι, ενυδρεία (εκτός οικιακών ενυδρείων)</p> <p>Ζώα συντροφιάς/ενυδρείων/ερπετάριων (συμπεριλαμβανομένης της τροφής για τα είδη αυτά)</p> <p>Κτηνοτροφικά ζώα (περιλαμβανομένων ζώων περιορισμένης επιτήρησης)</p> <p>Δασοπονία (περιλαμβανομένων σκοπών αναδάσωσης)</p>

Κατηγορίες Εισαγωγής	Διαδρόμων	Υποκατηγορίες Διαδρόμων Εισαγωγής
		<p data-bbox="699 432 927 465">Εκτροφεία γούνας</p> <p data-bbox="699 539 890 573">Κηπευτικά είδη</p> <p data-bbox="699 647 1273 680">Καλλωπιστικά είδη, εκτός κηπευτικών χρήσεων</p> <p data-bbox="699 754 1366 824">Έρευνα και επιτόπια αναπαραγωγή (σε εγκαταστάσεις)</p> <p data-bbox="699 898 1007 931">Ζωοτροφή και δολώματα</p> <p data-bbox="699 1005 1075 1039">Άλλη διαφυγή από περιορισμό</p>
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΕΠΙΜΟΛΥΝΣΕΙΣ (3)		<p data-bbox="699 1108 1075 1142">Επιμόλυνση σε είδη φυτωριών</p> <p data-bbox="699 1216 1018 1249">Επιμόλυνση σε δολώματα</p> <p data-bbox="699 1323 1366 1393">Επιμόλυνση σε τροφές (περιλαμβανομένων ζωοτροφών)</p> <p data-bbox="699 1467 1366 1536">Επιμόλυνση σε ζώα (εκτός παρασίτων και ειδών που μεταφέρονται μέσω ξενιστή)</p> <p data-bbox="699 1610 1366 1680">Παράσιτα σε ζώα (περιλαμβανομένων ειδών που μεταφέρονται μέσω ξενιστή)</p> <p data-bbox="699 1753 1366 1823">Επιμόλυνση σε φυτά (εκτός παρασίτων και ειδών που μεταφέρονται μέσω ξενιστή)</p> <p data-bbox="699 1897 1366 1930">Παράσιτα σε φυτά (περιλαμβανομένων ειδών που</p>

Κατηγορίες Εισαγωγής	Διαδρόμων	Υποκατηγορίες Διαδρόμων Εισαγωγής
		<p>μεταφέρονται μέσω ξενιστή)</p> <p>Επιμόλυνση σε σπόρους</p> <p>Εμπόριο ξυλείας</p> <p>Μεταφορά υλικών βιοτόπου (χώμα, βλάστηση, ...)</p>
<p>ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΑΘΡΕΠΙΒΑΤΕΣ (4)</p>	<p>–</p> <p>ΕΙΔΗ-</p>	<p>Αλιευτικά εργαλεία</p> <p>Εμπορικά φορτία</p> <p>Λαθρεπιβάτες σε αερομεταφορές</p> <p>Λαθρεπιβάτες σε πλοία (εκτός έρματος/ιζήματος πλοίου)</p> <p>Μηχανολογικός εξοπλισμός</p> <p>Άνθρωποι επιβάτες και οι αποσκευές τους (κυρίως τουρίστες)</p> <p>Συσκευασία από φυσικό υλικό (κυρίως ξύλινες συσκευασίες)</p> <p>Έρμα πλοίων</p> <p>Ίζημα πλοίων</p>

Κατηγορίες Εισαγωγής	Διαδρόμων	Υποκατηγορίες Διαδρόμων Εισαγωγής
		Αλεία
		Μέσα μεταφοράς (αυτοκίνητο, σιδηρόδρομος, ...)
		Άλλα μεταφορικά μέσα
ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ (5)		Διασυνδεδεμένοι υδάτινοι αποδέκτες, κανάλια
		Σήραγγες και γέφυρες
ΜΗ ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΗ (6)		Φυσική διασυνοριακή διασπορά ΧΞΕ τα οποία έχουν εισαχθεί μέσω των διαδρομών 1 έως 5

1.2 Κατάταξη των εισβλητικών ειδών με βάση τους διαδρόμους εισαγωγής στην Ελλάδα

Η ανάλυση συμπεριλαμβάνει τα είδη του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014 τα οποία έχουν καταγραφεί στην ελληνική επικράτεια ή για τα οποία υπάρχει η πιθανότητα μελλοντικής παρείσδυσης και εγκατάστασης. Ο έλεγχος αυτής της πιθανότητας πραγματοποιήθηκε με τη διαδικασία της Μελέτης Πιθανότητας Μελλοντικής Παρείσδυσης ΧΞΕ (ΜΠΜΠ), ακολουθώντας τη μεθοδολογία των Roy et al. (2015) και Tsiamis et al. (2020).

Τα υπό μελέτη είδη χαρακτηρίστηκαν ως προς τις κύριες και δευτερεύουσες διαδρομές εισαγωγής τους στην Ελλάδα με βάση αναφορές στη βιβλιογραφία, πάντα ακολουθώντας την κατάταξη κατά τη Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα σε κατηγορίες και υποκατηγορίες.

Η κατάταξη πραγματοποιήθηκε με αναλυτικό τρόπο ανά ομάδα οργανισμών στο πλαίσιο των παραδοτέων του ανωτέρω ερευνητικού έργου αλλά παρατίθεται εδώ μόνο σε περίληψη των αποτελεσμάτων.

1.3 Γενικά συμπεράσματα

Η πλέον συνήθης διαδρομή εισαγωγής είναι η διαφυγή από περιορισμό: τριάντα έξι (36) ταξινομικές μονάδες έχουν ακολουθήσει αυτή τη διαδρομή εισαγωγής. Από αυτές, 32 είναι χερσαίες και τέσσερις υδρόβιες (τρεις εσωτερικών υδάτων και μία θαλάσσια). Ωστόσο, στα εσωτερικά ύδατα, αυτή η διαδρομή εισαγωγής αντιπροσωπεύει ένα σχετικά μικρό αριθμό ειδών (τριών επί συνόλου 24 ειδών) και αφορά διαφυγές από υδατοκαλλιέργειες. Σε ότι αφορά τις χερσαίες ταξινομικές μονάδες κυριαρχούν τα φυτά (18 από τα 36), τα οποία πολύ συχνά διαφεύγουν από τη χρήση τους ως καλλωπιστικά ή άλλες καλλιέργειες πλην της γεωργίας.

Ακολουθεί η διαδρομή της μη υποβοηθούμενης από τον άνθρωπο εισαγωγής, με 34 ταξινομικές μονάδες να έχουν εισέλθει στη χώρα μέσω αυτής της οδού. Από αυτές οι 28 είναι υδρόβιες (10 εσωτερικών υδάτων και 18 θαλάσσιες) και 6 χερσαίες. Διαπιστώνουμε δηλαδή πως η μη υποβοηθούμενη εισαγωγή με διέλευση των διοικητικών ορίων της χώρας γίνεται ευκολότερα για τους υδρόβιους οργανισμούς. Σε ότι αφορά τα είδη εσωτερικών υδάτων όπου κυριαρχεί η μη υποβοηθούμενη εισαγωγή (10 είδη επί συνόλου 24 ειδών), η πλειοψηφία τους (οκτώ είδη) εισήλθε με διασπορά μέσω διασυνοριακών ποταμών (Στρυμόνας και Έβρος) από τη Βουλγαρία, και δευτερευόντως λιμνών (Πρέσπα, από το αλβανικό τμήμα της λίμνης). Τα υπόλοιπα δύο εισήλθαν στα εσωτερικά ύδατα της χώρας μέσω της μεταφοράς τους από άγρια πτηνά. Αναφορικά με τα θαλάσσια είδη, φαίνεται ξεκάθαρα η επίδραση της διώρυγας του Σουέζ στην είσοδο ξενικών ειδών στη Μεσόγειο και στην περαιτέρω διασπορά τους προς τα δυτικά και βόρεια.

Ακολουθεί ως τρίτη διαδρομή η είσοδος με τις μεταφορές - επιμολύνσεις όπου από τα 27 τάξα τα 18 είναι χερσαία φυτά και ζώα, έξι υδρόβια ασπόνδυλα εσωτερικών υδάτων και τρία ψάρια εσωτερικών υδάτων. Σε ότι αφορά τα εσωτερικά ύδατα, θα πρέπει να σημειωθεί πως αυτή η διαδρομή είναι εξαιρετικά κοινή και η δεύτερη συνηθέστερη (εννέα επί συνόλου 24 ειδών), μετά τη διαδρομή της μη υποβοηθούμενης εισαγωγής. Η πλειοψηφία των ασπονδύλων (πέντε είδη) εισήλθε μέσω επιμολύνσεων σε φυτά, ενώ ένα είδος ασπονδύλων και τρία είδη ψαριών εισήλθαν μέσω επιμολύνσεων σε καλλιεργούμενα ψάρια εμπορικής σημασίας.

Έπεται η απελευθέρωση στη φύση με 16 ταξινομικές μονάδες από τις οποίες οι 13 είναι χερσαίες και μόνον τρεις υδρόβιες. Σε ότι αφορά τα εσωτερικά ύδατα, μόνον δύο είδη έχουν εισέλθει στα υδατικά συστήματα της χώρας κατόπιν σκόπιμης απελευθέρωσης τους, για αλιεία και βιολογικό έλεγχο αντίστοιχα.

Τέλος, η είσοδος μέσω μεταφορών / είδη-λαθρεπιβάτες έχει ακολουθηθεί από 10 συνολικά ταξινομικές μονάδες/ομάδες, πέντε από τις οποίες είναι χερσαίες και πέντε θαλασσιές. Κανένα είδος εσωτερικών υδάτων δεν αντιπροσωπεύεται σε αυτή την κατηγορία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Στόχοι και Στρατηγική

2.1 Στόχος

Ο γενικός στόχος μίας στρατηγικής για την αντιμετώπιση των ΧΞΕ στην επικράτεια της χώρας μπορεί να αναλυθεί σε μία σειρά από επιμέρους στόχους. Αυτοί πρέπει να περιλαμβάνουν:

- (α) Την αποτροπή εισαγωγής των ΧΞΕ ενδιαφέροντος στη χώρα.
- (β) Την έγκαιρη εξάλειψη τους μόλις διαπιστωθεί η παρουσία τους.
- (γ) Τη διαχείριση των πληθυσμών ειδών τα οποία διαπιστώνεται ότι έχουν ήδη εγκατασταθεί.
- (δ) Το μετριασμό των επιπτώσεων τους στη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα και την αποκατάσταση αυτών στο μέτρο του δυνατού.

Ο στόχος του παρόντος ΣΔ αντιστοιχεί στον πρώτο από τους ανωτέρω υπο-στόχους της γενικότερης στρατηγικής για την αντιμετώπιση των ΧΞΕ στη χώρα. Συγκεκριμένα, στόχος του ΣΔ είναι η αντιμετώπιση της ακούσιας εισαγωγής και εξάπλωσης, μέσω των διαδρομών εισαγωγής που αναλύθηκαν στο Κεφάλαιο 1, των ΧΞΕ ενδιαφέροντος, στην επικράτεια της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών θαλάσσιων υδάτων.

Ο γενικός στόχος αναλύεται σε επιμέρους στόχους, οι οποίοι επιτυγχάνονται μέσα από δέσμες μέτρων εφαρμογής. Οι επιμέρους στόχοι του ΣΔ αναλύονται σε:

- 1) Ενίσχυση της γνώσης
- 2) Ενδυνάμωση θεσμικού πλαισίου
- 3) Ενημέρωση, εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση
- 4) Βελτίωση των μηχανισμών και διαδικασιών ελέγχου
- 5) Ανάπτυξη και ενδυνάμωση συνεργασιών
- 6) Αξιολόγηση και αναθεώρηση του Σχεδίου Δράσης

2.2 Ορισμοί

Με τον όρο ΧΞΕ ενδιαφέροντος» εννοούνται:

(α) τα είδη τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014, και

(β) τα είδη τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΧΞΕ εθνικού ενδιαφέροντος βάσει της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 3937/2011 και του άρθρου 12 του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014.

Με τον όρο «είδη ενδιαφέροντος» εννοούνται όλα τα είδη και των δύο ανωτέρω περιπτώσεων (α) και (β).

Τα είδη ενδιαφέροντος είναι είδη τα οποία εισάγονται στην επικράτεια ως αποτέλεσμα ανθρώπινης παρέμβασης και επομένως δεν περιλαμβάνονται σε αυτά είδη τα οποία μεταναστεύουν φυσιολογικά αντιδρώντας σε περιβαλλοντικές αλλαγές.

Με τον όρο «εισαγωγή» εννοείται, βάση του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014, η μετακίνηση, ως συνέπεια ανθρώπινης παρέμβασης, ενός είδους εκτός του φυσικού του εύρους εξάπλωσης. Με τον όρο «διαδρομές», εννοούνται βάσει του ίδιου Κανονισμού «οι οδοί και οι μηχανισμοί εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών».

2.3 Πεδίο Εφαρμογής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το 2020 έναν ερμηνευτικό οδηγό με τίτλο «Οδηγός για την ερμηνεία των κατηγοριών της Σύμβασης για τη Βιοποικιλότητα (CBD) για τις διαδρομές εισαγωγής ξενικών χωροκατακτητικών ειδών». Με βάση τον οδηγό αυτό, οι διαδρομές ακούσιας εισαγωγής περιλαμβάνουν τις διαδρομές «Μεταφορές-Επιμολύνσεις» και «Μεταφορές-Είδη-λαθρεπιβάτες». Αντιθέτως οι διαδρομές «Διαφυγή» και «Απελευθέρωση στη Φύση» χαρακτηρίζονται ως εκούσιες, και η «Μη υποβοηθούμενη» διαδρομή εντάσσεται σε μία Τρίτη κατηγορία («Διάδρομοι και διασπορά»). Δεδομένου ότι το άρθρο 13 του Κανονισμού 1143/2014 αναφέρεται ειδικά στις διαδρομές ακούσιας εισαγωγής, το παρόν Σχέδιο Δράσης θα μπορούσε να αγνοήσει τις χαρακτηρισμένες «εκούσιες» διαδρομές («Διαφυγή» και «Απελευθέρωση στη Φύση»).

Στην πράξη, αρκετές περιπτώσεις εισαγωγής ΧΞΕ δεν εντάσσονται με απόλυτα ευκρινή τρόπο σε μία από τις κατηγορίες αυτές. Βάσει και του ανωτέρω Οδηγού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δεν είναι για παράδειγμα σε όλες τις περιπτώσεις απόλυτα σαφές πότε μία εισαγωγή θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι ακολουθεί τη διαδρομή «Μεταφορές-Επιμολύνσεις» ή τη διαδρομή «Μεταφορές-Είδη-λαθρεπιβάτες». Εξάλλου, μία απελευθέρωση στο περιβάλλον κάποιου ζώου συντροφιάς το οποίο οι ιδιοκτήτες τους δεν το θέλουν, έχει τόσο ένα εκούσιο σκέλος, δεδομένου ότι η απελευθέρωση γίνεται σκόπιμα, όσο και ένα ακούσιο σκέλος, δεδομένου ότι ο σκοπός της απελευθέρωσης δεν είναι η εισαγωγή του ζώου στο φυσικό περιβάλλον αλλά η απαλλαγή του ιδιοκτήτη του από αυτό. Σύμφωνα με τη Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα, η «Διαφυγή» θεωρείται ως ακούσια διαδρομή παρότι η βασική μετακίνηση του είδους πριν τη διαφυγή του θεωρείται «εκούσια» (UNEP/CBD/SBSTTA/18/9/Add.1/26 June 2014). Αντίστοιχα κάποιο φυτικό είδος ενδιαφέροντος είναι πιθανό να εισαχθεί για εμπορικούς σκοπούς, όχι εκούσια, αλλά λόγω κάποιου σφάλματος στην ταυτοποίηση ή τη σήμανση του.

Για τους ανωτέρω λόγους και για το σκοπό της συνεκτικότερης αντιμετώπισης της εισαγωγής και εξάπλωσης των ΧΞΕ ενδιαφέροντος στη χώρα, το παρόν Σχέδιο Δράσης σε αρκετές περιπτώσεις αφορά και διαδρομές εισαγωγής οι οποίες τυπικά χαρακτηρίζονται ως εκούσιες. Σε κάθε περίπτωση, οι διαδρομές εισαγωγής οι οποίες είναι εμφανώς «εκούσιες» δεν θα αποτελέσουν το πεδίο εφαρμογής του παρόντος ΣΔ. Αυτές κατά κύριο λόγο αφορούν τη διαδρομή εισαγωγής «Απελευθέρωση στη Φύση».

Βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014 «η πρόληψη είναι γενικά περιβαλλοντικώς προτιμότερη και οικονομικώς αποδοτικότερη από την εκ των υστέρων δράση και θα πρέπει να έχει προτεραιότητα». Η διαπίστωση αυτή καταρχάς αφορά την επιλογή των ειδών ενδιαφέροντος προς συμπερίληψη τους στον ενωσιακό ή τον εθνικό κατάλογο ΧΞΕ. Συγκεκριμένα, «πρέπει να συμπεριληφθούν κατά προτεραιότητα στον κατάλογο τα χωροκατακτητικά ξένα είδη που δεν απαντώνται επί του παρόντος στην επικράτεια της Ένωσης ή των οποίων η εισβολή βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο και τα χωροκατακτητικά ξένα είδη που είναι πιθανό να έχουν τις πλέον σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις». Η πρόληψη όμως δεν αφορά μόνο τη στρατηγική της επιλογής των ΧΞΕ ενδιαφέροντος αλλά και τη στρατηγική αντιμετώπισης του κινδύνου εισαγωγής και εξάπλωσης των ειδών αυτών. Από τη στιγμή που ένα τέτοιο είδος εισαχθεί και υπό ευνοϊκές συνθήκες εγκατασταθεί σε μία επικράτεια, η διαχείριση του μπορεί να αποβεί ιδιαίτερος δύσκολη έως κοστοβόρα. Για το λόγο αυτό, η ενδεδειγμένη προσέγγιση είναι η πρόληψη της εισαγωγής τους, η οποία αποτελεί αντικείμενο του παρόντος ΣΔ.

Σημειώνεται ότι η προτεραιότητα που δίνεται στην αποτροπή εισαγωγής ενός είδους στη χώρα, δεν καθιστά ως αντικείμενο του παρόντος ΣΔ μόνο τα είδη τα οποία δεν έχουν ακόμα καταγραφεί στη χώρα μας. Αντιθέτως, ακόμα και είδη των οποίων η παρουσία ή ακόμα και η εγκατάσταση έχουν διαπιστωθεί ήδη, είναι σημαντικό να αποτρέπονται από το να εξακολουθούν να εισέρχονται εκ νέου, μέσω των διαδρομών εισαγωγής που έχουν αναλυθεί στο προηγούμενο Κεφάλαιο. Η συνέχιση της ανεξέλεγκτης εισαγωγής στη χώρα ήδη παρόντων ειδών, μπορεί να δυσχεράνει την διαχείριση τους λόγω ενίσχυσης του πληθυσμού τους αλλά και λόγω τυχόν εγκατάστασης νέων τοπικών πληθυσμών σε περιοχές ή οικοσυστήματα στα οποία δεν είχαν έως σήμερα καταγραφεί.

Η κλιματική αλλαγή μπορεί να προκαλέσει αλλαγές στη φυσική κατανομή των ειδών. Ως αποτέλεσμα, νέα είδη μπορεί να φτάσουν στη χώρα μας λόγω της μεταβολής των κλιματικών συνθηκών και είναι σημαντικό να διακρίνεται αυτή η κατηγορία ξενικών ειδών από τα ΧΞΕ τα οποία εισέρχονται ως αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης (τα οποία πάντως μπορεί να διευκολυνθούν ως προς τη δυνατότητα εγκατάστασης τους λόγω των κλιματικών αλλαγών). Τα είδη τα οποία διευρύνουν από μόνα τους τη φυσική τους κατανομή, για παράδειγμα λόγω της κλιματικής αλλαγής, δεν αντιμετωπίζονται ως ΧΞΕ ενωσιακού ή εθνικού ενδιαφέροντος και κατά συνέπεια δεν καλύπτονται από αυτό το σχέδιο δράσης.

2.4 Στρατηγική

Η Στρατηγική για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του παρόντος ΣΔ περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

Στοχοθεσία

Ο γενικός στόχος του ΣΔ διατυπώνεται στην παρ. 2.1 του παρόντος. Ο γενικός στόχος αναλύεται σε έξι επιμέρους στόχους και στη συνέχεια σε ειδικούς στόχους μέσα από τα Μέτρα εφαρμογής τα οποία περιγράφονται στο Κεφάλαιο 3.

Καταγραφή ενδιαφερομένων μερών (Stakeholders)

Στο βήμα αυτό εντοπίζονται και καταγράφονται τα μέρη (Φορείς, Αρχές, Οργανώσεις, Πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων) τα οποία έχουν ενδιαφέρον ή αρμοδιότητα επί της επίτευξης των στόχων του ΣΔ για μία ή περισσότερες διαδρομές εισαγωγής. Η διαδικασία αυτή ξεκίνησε στο πλαίσιο του σχεδιασμού της Κοινής Υπουργικής Απόφασης ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021 («Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2014 «για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών», Β' 5697), και εμπλουτίστηκε κατά την κατάρτιση τους παρόντος Σχεδίου Δράσης.

Ανάλυση των Μέτρων

Με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών του προηγούμενου βήματος, προσδιορίζονται και αναλύονται τα Μέτρα τα οποία είναι απαραίτητα για την επίτευξη των Στόχων του ΣΔ. Σε πρώτο στάδιο τα Μέτρα σχεδιάζονται ως δέσμες Μέτρων που αφορούν τους έξι επιμέρους στόχους της παρ. 2.1. Στη συνέχεια τα Μέτρα περιγράφονται στο Κεφάλαιο 3 διακριτά, και όχι μέσα από τις αντίστοιχες δέσμες μέτρων, χάριν σαφήνειας και προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων, λόγω του ότι ένα μέτρο μπορεί να ανήκει σε περισσότερες από μία δέσμες μέτρων.

Διαβούλευση

Το ΣΔ υποβλήθηκε σε δημόσια διαβούλευση διάρκειας έξι εβδομάδων ώστε να δοθεί η δυνατότητα διατύπωσης σχολίων σε ενδιαφερόμενους οι οποίοι δεν συμμετείχαν στα προηγούμενα βήματα σχεδιασμού. Το ΣΔ αξιολογήθηκε επίσης από την επιστημονική επιτροπή του άρθρου 3 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021 (Β' 5697).

Εφαρμογή και Αξιολόγηση

Το ΣΔ θα εφαρμοστεί κατά τη χρονική περίοδο ισχύος του 2023-2029 και βάσει της αξιολόγησης του θα αναθεωρηθεί όπως κριθεί απαραίτητο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Μέτρα και Δράσεις

Τα παρακάτω μέτρα αναλύονται σε γενικά μέτρα, τα οποία αφορούν όλες τις διαδρομές εισαγωγής των ειδών ενδιαφέροντος, και σε ειδικά μέτρα, τα οποία αφορούν συγκεκριμένες διαδρομές εισαγωγής.

ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

3.1 Ενίσχυση της γνώσης

Αφορά Διαδρομή Εισαγωγής: Όλες

Η απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτροπή της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξενικών ειδών είναι η λεπτομερής γνώση των ειδών και η ενδελεχής ανάλυση των διαδρομών εισαγωγής τους, όπως αυτή αποτυπώνεται στο Κεφάλαιο 1. Στην πραγματικότητα η εικόνα της παρουσίας και της εξάπλωσης των ειδών αυτών στην επικράτεια της χώρας δεν είναι στατική αλλά δυναμική. Είδη ενδιαφέροντος καταγράφονται διαρκώς σε περιοχές στις οποίες έως τώρα δεν είχαν παρατηρηθεί, ενώ η εξάπλωση κάποιου είδους μπορεί να επεκτείνεται, όσο οι συνθήκες το ευνοούν, ή να περιορίζεται, όταν οι συνθήκες μεταβάλλονται ή εφαρμόζονται επιτυχώς τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα. Με τον ίδιο τρόπο, ένα είδος που εισερχόταν μέσω κάποιας κύριας διαδρομής εισαγωγής μπορεί μελλοντικά να ακολουθεί κάποια διαφορετική διαδρομή. Επιπλέον, νέα επιστημονικά δεδομένα μπορεί να οδηγήσουν στην αναθεώρηση κάποιων από των παραδοχών που έχουν γίνει μέχρι σήμερα στο πλαίσιο της ανάλυσης των διαδρομών εισόδου των ειδών αυτών. Και τέλος, οι ίδιοι οι κατάλογοι των ειδών ενδιαφέροντος (ενωσιακού και εθνικού) είναι εκ των πραγμάτων δυναμικοί και επικαιροποιούνται τακτικά, με τη δυνατότητα να προστίθενται νέα είδη, κατόπιν εκπόνησης της απαραίτητης εκτίμησης επικινδυνότητας.

Για τους παραπάνω λόγους, είναι σημαντικό τα ανωτέρω δεδομένα και η ανάλυση των διαδρομών εισαγωγής να μην θεωρηθούν ως μία τελική πρόταση η οποία υποβάλλεται άπαξ, αλλά να είναι κατανοητό ότι τα δεδομένα αυτά αποτελούν μόνο μία γραμμή βάσης πάνω στην οποία θα απαιτείται στο βάθος χρόνου διαρκής εμπλουτισμός με επιστημονικά και ερευνητικά δεδομένα.

Το συγκεκριμένο Μέτρο προβλέπει τη διαρκή συγκέντρωση και αξιολόγηση στοιχείων και πληροφοριών για την παρουσία των ειδών ενδιαφέροντος στην επικράτεια της χώρας. Οι πληροφορίες συγκεντρώνονται στη Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και

Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία έχει ρόλο Συντονιστή, και προέρχονται από τις παρακάτω πηγές, οι οποίες στο σύνολο τους απαρτίζουν το εθνικό Σύστημα Επιτήρησης ΧΞΕ:

α) Στοιχεία τα οποία κοινοποιούνται στον Συντονιστή από τις συναρμόδιες Αρχές βάσει της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055. Οι Αρχές αυτές περιλαμβάνουν τελωνεία, δασαρχεία, υπηρεσίες περιβάλλοντος, αλιείας, κτηνιατρικής και αγροτικής οικονομίας φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και τις αρμόδιες Υπηρεσίες άλλων Υπουργείων (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων)

β) Στοιχεία από ερευνητικά ιδρύματα τα οποία διενεργούν τακτικές καταγραφές εντοπισμού ξενικών ειδών, όπως οι καταγραφές του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) για το θαλάσσιο περιβάλλον και τα εσωτερικά ύδατα

γ) Πρόγραμμα καταγραφής αλιευτικών δεδομένων

δ) Δεδομένα από το πρόγραμμα «Εποπτεία και αξιολόγηση του καθεστώτος διατήρησης προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων στην Ελλάδα» και λοιπά στοιχεία που συλλέγονται στο πλαίσιο εφαρμογής της ΚΥΑ 33318/3028/1998 (Β' 1289), όπως ισχύει.

ε) Στοιχεία που προέρχονται από πρωτοβουλίες "Επιστήμης των πολιτών" συμπεριλαμβανομένων υφιστάμενων τέτοιων πρωτοβουλιών που διενεργούνται από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ή αξιοποιώντας μέσα κοινωνικής δικτύωσης

στ) Πληροφορίες από λοιπούς φορείς (Κυνηγετικές οργανώσεις, Συνδέσμους αλιέων κλπ)

θ) Νέο εξειδικευμένο πρόγραμμα διαρκούς καταγραφής ξενικών ειδών

Από τα παραπάνω σημεία, το Μέτρο 3.1 αφορά ιδιαίτερως την ανάπτυξη του προγράμματος καταγραφής του σημείου (θ), το οποίο θα συμπληρώσει τη γνώση που προέρχεται από τις υπόλοιπες πηγές με νέα πρωτογενή δεδομένα πεδίου. Ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου προγράμματος χαρακτηρίζεται από κάποιο βαθμό ωριμότητας, αφού στο πλαίσιο του Παραδοτέου Δ5 του έργου «Σύνταξη καταλόγου εισβλητικών (ξενικών) ειδών και οργάνωση μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κινδύνου που προκαλούν» έχουν ήδη προταθεί οι βασικές παράμετροι ενός τέτοιου προγράμματος. Συγκεκριμένα, οι στόχοι του προτεινόμενου προγράμματος περιλαμβάνουν αφενός τον έγκαιρο εντοπισμό νέων ειδών με υψηλή πιθανότητα παρείσδυσης, και αφετέρου τη συγκέντρωση δεδομένων γεωγραφικής κατανομής, οικολογίας και επιπτώσεων στην αυτόχθονη (ιθαγενή) βιοποικιλότητα των εγκατεστημένων ΧΞΕ, με απώτατο σκοπό την επιλογή των βέλτιστων πρακτικών διαχείρισής τους.

Στο πρώτο τμήμα της ανωτέρω πρότασης παρατίθεται, για κάθε ομάδα οργανισμών, ο στόχος του προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης των ειδών, σκιαγραφούνται τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία θα πρέπει να διαμορφωθεί το γεωγραφικό εύρος του κάθε δικτύου παρακολούθησης καθώς και οι περιοχές «πύκνωσης» του δικτύου, περιγράφεται η, κατά περίπτωση, επιστημονική μεθοδολογία (και η βέλτιστη συχνότητα) παρακολούθησης, ενώ τέλος παρατίθεται κατάλογος των ειδών (εγκατεστημένων ή νέων ειδών) των οποίων προτείνεται η συστηματική παρακολούθηση.

Στο δεύτερο τμήμα της πρότασης, περιγράφεται ένα σχήμα παρακολούθησης των ειδών μέσω της Επιστήμης των Πολιτών, ως συμπληρωματικού εργαλείου στην παρακολούθηση των βιολογικών εισβολών σε εθνικό επίπεδο, με τη χρήση εργαλείων όπως μίας σειράς άμεσα διαθέσιμων εφαρμογών, αλλά και μίας ηλεκτρονικής πλατφόρμας, καθώς και κάποιες προδιαγραφές για τη διαχείριση και ανάλυση των συλλεγόμενων δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης των δεδομένων από ειδικούς.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του ανωτέρω προγράμματος θα αποτελέσει τη βασική συνιστώσα του Μέτρου 3.1.

Χρόνος υλοποίησης: 6 έτη (διάρκεια ΣΔ) για τη διαρκή λειτουργία του συστήματος επιτήρησης το οποίο θα πρέπει να συνεχίσει να λειτουργεί και μετά την ολοκλήρωση του παρόντος ΣΔ, 2 έτη για την ολοκλήρωση του συμπληρωματικού προγράμματος καταγραφών πεδίου

Προϋπολογισμός: Δεν απαιτείται πρόσθετος προϋπολογισμός για τη διαρκή λειτουργία του συστήματος επιτήρησης πλην του συμπληρωματικού προγράμματος καταγραφών πεδίου, ο προϋπολογισμός του οποίου ανέρχεται σε 500.000 ευρώ.

3.2 Επικαιροποίηση θεσμικού πλαισίου

Αφορά Διαδρομή Εισαγωγής: Όλες

Για τον έλεγχο των διαδρομών εισαγωγής των ειδών ενδιαφέροντος είναι απαραίτητος ο καθορισμός των αρμόδιων αρχών και η θέσπιση του θεσμικού πλαισίου εντός του οποίου να λειτουργούν. Η διοίκηση διαθέτει σαφώς εμπειρία από τη διαχείριση άλλων περιβαλλοντικών ζητημάτων τα οποία έχουν κάποια συνάφεια με πτυχές του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014, όπως θέματα που σχετίζονται με Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς, με το εμπόριο προστατευόμενων ειδών στο πλαίσιο της CITES, ή και περιπτώσεις που αφορούν ξενικά είδη για χρήση στην υδατοκαλλιέργεια (Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 708/2007). Δεν υπάρχει όμως προηγούμενη εμπειρία η οποία να αφορά ακριβώς και συνολικά το συγκεκριμένο θέμα της διαχείρισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014. Το αντικείμενο είναι σχετικά καινούργιο, για την ελληνική διοίκηση, και ο σχεδιασμός του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου απαιτεί αναπόφευκτα το πέρασμα από διαδικασίες «δοκιμής και σφάλματος», δηλαδή διαρκή αξιολόγηση και επανασχεδιασμό των ρυθμίσεων.

Στα θεμέλια του θεσμικού πλαισίου για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014 βρίσκεται η Κοινή Υπουργική Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021, Β' 5697. Η ΚΥΑ αυτή θέτει το θεσμικό πλαίσιο για τις απαραίτητες ενέργειες της διοίκησης προκειμένου, μεταξύ άλλων, να ελέγξει της διαδρομές εισαγωγής των ΧΞΕ στη χώρα. Συγκεκριμένα,

- ορίζει τις αρμόδιες αρχές, μεταξύ άλλων, για τον κεντρικό συντονισμό, για τη διενέργεια των απαραίτητων ελέγχων στα σημεία εισόδου της χώρας, και για τον έλεγχο του έρματος των πλοίων
- προβλέπει διαδικασία συγκέντρωσης των απαραίτητων δεδομένων από την καταγραφή της παρουσίας των ειδών ενδιαφέροντος
- θεσπίζει τη λειτουργία μηχανισμών ελέγχων και επιθεωρήσεων καθώς και επιβολής κυρώσεων
- προβλέπει τη σύσταση και λειτουργία ειδικής Επιστημονικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής, με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, την αξιολόγηση και βελτίωση του παρόντος Σχεδίου Δράσης για τον έλεγχο των διαδρομών εισαγωγής των ειδών ενδιαφέροντος
- περιγράφει διαδικασίες για τη διευκόλυνση της συμμετοχής του κοινού

Στο πλαίσιο του Μέτρου 3.2 του παρόντος Σχεδίου Δράσης, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ως Κεντρικός Συντονιστής της εφαρμογής της Απόφασης, θα αξιολογήσει την ποιότητα και την εύρυθμη εφαρμογή των διατάξεων της, με σκοπό την επικαιροποίηση και βελτιστοποίηση της, εάν κριθεί απαραίτητο. Για το σκοπό αυτό θα αξιοποιηθούν:

α) Οι απόψεις των συναρμόδιων φορέων, σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων της ΚΥΑ, από την εμπειρία τους που προκύπτει από τη μέχρι σήμερα άσκηση της αρμοδιότητάς τους

β) Οι απόψεις της γνωμοδοτικής Επιτροπής του άρθρου 3 της ΚΥΑ

γ) Οι απόψεις νομικών επιστημόνων

Ειδικά επί του σημείου (γ) οφείλει να αναφερθεί ότι έχει ήδη παραδοθεί στο ΥΠΕΝ, στο πλαίσιο του έργου «*Σύνταξη καταλόγου εισβλητικών (ξενικών) ειδών και οργάνωση μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κινδύνου που προκαλούν*», ειδική έκθεση αξιολόγησης των διατάξεων της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021 (Β' 5697). Η έκθεση περιλαμβάνει προτάσεις βελτίωσης επιμέρους άρθρων της ΚΥΑ, τόσο από νομοτεχνικής σκοπιάς, όσο και από τη σκοπιά της βελτιστοποίησης της εφαρμογής τους.

Στο πλαίσιο του Μέτρου 3.2 θα αξιοποιηθούν οι παραπάνω απόψεις/προτάσεις για την επικαιροποίηση, όπου κριθεί απαραίτητο, του θεσμικού πλαισίου ελέγχου των διαδρομών εισαγωγής των ειδών ενδιαφέροντος.

Χρόνος υλοποίησης: 6 έτη (διάρκεια ΣΔ) λόγω του ότι πρόκειται για διαρκή αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου καθ' όλη τη διάρκεια του ΣΔ.

Προϋπολογισμός: Δεν απαιτείται

3.3 Δράσεις ενημέρωσης

Αφορά Διαδρομή Εισαγωγής: Όλες

Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού και των ενδιαφερόμενων φορέων αποτελεί ένα κομβικό μέτρο για την αντιμετώπιση των διαδρομών εισαγωγής ξενικών ειδών, γιατί με διαφορετικούς τρόπους, και σε διαφορετικό βαθμό, αφορά όλες τις διαδρομές που αναλύθηκαν στο Κεφάλαιο 1.

Σε επίπεδο διαδρομών εκούσιας εισαγωγής, οι δράσεις ενημέρωσης είναι απαραίτητες ώστε οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν τα είδη ενωσιακού και εθνικού ενδιαφέροντος και τους περιορισμούς που θέτει ο Κανονισμός (ΕΕ) 1143/2014 και η εθνική νομοθεσία σχετικά με (μεταξύ άλλων) την εισαγωγή, διατήρηση, εκτροφή, μεταφορά, διάθεση στην αγορά, χρήση ή ανταλλαγή, αναπαραγωγή ή καλλιέργεια και ελευθέρωση στο περιβάλλον. Οι έμποροι τέτοιων ειδών είναι ιδιαίτερα σημαντικό να είναι ενήμεροι, ώστε να είναι σε θέση να συμμορφώνονται με τους ανωτέρω περιορισμούς, αλλά και να ενημερώνουν τους ενδιαφερόμενους αγοραστές. Και βεβαίως οι ιδιοκτήτες τέτοιων ειδών είναι αναγκαίο να γνωρίζουν τις ενέργειες που οφείλουν να κάνουν εφόσον έχουν στην κατοχή τους είδος ενδιαφέροντος, δηλαδή να γνωρίζουν τις υποχρεώσεις τους αλλά και τα δικαιώματά τους.

Στις παραπάνω περιπτώσεις εκούσιας εισαγωγής περιλαμβάνεται βεβαίως η διαδρομή «Σκόπιμη ελευθέρωση». Όμως και η διαδρομή «Διαφυγή», που αποτελεί για την Ελλάδα διαδρομή προτεραιότητας βάσει της ανάλυσης του Κεφαλαίου 1, μπορεί σε πολλές περιπτώσεις να αντιμετωπιστεί μέσω δράσεων ενημέρωσης των ενδιαφερομένων. Άλλωστε η διαδρομή της «Διαφυγής» προϋποθέτει την διατήρηση κάποιου είδους ενδιαφέροντος υπό περιορισμό, από τον οποίο το είδος «διέφυγε». Σε αυτές τις περιπτώσεις οι δράσεις ενημέρωσης μπορεί να αποσκοπούν αφενός στην ενημέρωση σχετικά με την ίδια την απαγόρευση διατήρησης του είδους ακόμα και υπό περιορισμό και αφετέρου στην ενημέρωση για τους κατάλληλους τρόπους ελαχιστοποίησης της περίπτωσης διαφυγής του είδους.

Η τελευταία περίπτωση προφανώς είτε αφορά τις εξαιρέσεις τις οποίες προβλέπει ο Κανονισμός (ΕΕ) 1143/2014 για τη χορήγηση αδειών και εγκρίσεων, είτε αφορά περιπτώσεις ειδών του Εθνικού Καταλόγου για τα οποία σε αντίθεση με τα είδη του Ενωσιακού Καταλόγου μπορεί να επιτρέπεται η διατήρηση τους υπό περιορισμό και υπό άλλες συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον όμως παρουσιάζουν και οι περιπτώσεις στις οποίες είδη ενδιαφέροντος διατηρούνται σε ζωολογικές συλλογές και ζωολογικά πάρκα. Οι διαχειριστές τέτοιων εγκαταστάσεων θα πρέπει να είναι ενήμεροι για τους περιορισμούς που αφορούν τα είδη του Κανονισμού, ενώ για τις περιπτώσεις στις οποίες νομιμοποιούνται να διατηρούν είδος ενδιαφέροντος θα πρέπει να είναι ενήμεροι σχετικά με τις υποχρεώσεις τους ως προς τη διασφάλιση της αποφυγής δραπέτευσης των ειδών.

Η ενημέρωση του κοινού αλλά και η ευαισθητοποίηση του για τη σημασία ελέγχου των ΧΞΕ ενδιαφέροντος, μπορεί να συνεισφέρει στον έγκαιρο εντοπισμό και την καταγραφή των ειδών που έχουν εισαχθεί με ακούσιο τρόπο. Η περίπτωση αυτή συνδέεται με τη λεγόμενη «Επιστήμη των Πολιτών» και δρα ενισχυτικά και συμπληρωματικά με την εφαρμογή του μέτρου 3.1 «Ενίσχυση της Γνώσης».

Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου μέτρου θα υλοποιηθούν μία σειρά από δράσεις:

1. Παραγωγή και διάθεση ενημερωτικών φυλλαδίων με παρουσίαση των ειδών ενδιαφέροντος και οδηγίες για την αποφυγή της εκούσιας και της ακούσιας εισαγωγής τους
2. Δημιουργία ενημερωτικών σποτ για την τηλεόραση και το ραδιόφωνο και αρθρογραφία στον τύπο με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
3. Αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης
4. Ενίσχυση του υφιστάμενου και σχεδιασμός νέου εκπαιδευτικού υλικού για χρήση σε σχολεία, μουσεία, περιβαλλοντικά πάρκα κλπ.
5. Διοργάνωση συνεδρίων και σεμιναρίων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης με συμμετοχή επιστημόνων, οργανώσεων και πολιτών.
6. Ενημέρωση στοχευμένων επαγγελματικών ομάδων μέσα από συνδέσμους και οργανώσεις τους (κυνηγετικές ομοσπονδίες, ενώσεις αλιέων, ενώσεις τουριστικών επιχειρήσεων κλπ) και ενημέρωση των διαχειριστών ζωολογικών συλλογών και ζωολογικών πάρκων.

Χρόνος υλοποίησης: 6 έτη (διάρκεια ΣΔ) για το σύνολο των δράσεων λόγω της ανάγκης οι δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης να είναι συνεχείς και διαρκείς. Ειδικά για τη δράση 4 (σχεδιασμός εκπαιδευτικού υλικού) ο χρόνος υλοποίησης εκτιμάται σε 12 μήνες.

Προϋπολογισμός ανά δράση:

- 1- 10.000 ευρώ
- 2- 100.000 ευρώ
- 3- 20.000 ευρώ
- 4- 50.000 ευρώ
- 5- 30.000 ευρώ
- 6- Δεν απαιτείται γιατί υλοποιείται από τις Υπηρεσίες

3.4 Σύνταξη Εθνικού Καταλόγου

Αφορά Διαδρομή Εισαγωγής: Όλες

Παράλληλα με τον Κατάλογο ΧΞΕ ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος (άρθρο 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014) τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να καταρτίζουν και Κατάλογο ειδών εθνικού ενδιαφέροντος. Η κατάρτιση ενός τέτοιου εθνικού καταλόγου θα ενίσχυε τον έλεγχο των διαδρομών εισαγωγής και των ειδών του ενωσιακού καταλόγου, λόγω του ότι θα προσέδιδε συνοχή και πληρότητα εύρους στα μέτρα αντιμετώπισης.

Πολλά από τα είδη του ενωσιακού καταλόγου δεν αποτελούν αντικείμενο μετακίνησης (ακούσιας ή εκούσιας) στην ελληνική επικράτεια, ενώ κάποια άλλα μπορεί να εμφανιστούν μόνο περιστασιακά λόγω του ότι η εγκατάστασή τους δεν ευνοείται από τις κλιματικές ή άλλες συνθήκες στη χώρα. Αντιθέτως υπάρχει πλήθος ΧΞΕ τα οποία δεν έχουν μέχρι σήμερα ενταχθεί στον ενωσιακό κατάλογο, αλλά είναι ευρέως εξαπλωμένα και αναγνωρίζονται ως σημαντικές

απειλές για τη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα της Ελλάδας. Η μεγάλη (και αυξανόμενη) αναγνωρισιμότητα των ειδών αυτών μπορεί να λειτουργήσει αυξητικά στην ευαισθητοποίηση του κοινού και για άλλα είδη του ενωσιακού καταλόγου τα οποία έως σήμερα δεν τα γνωρίζει ή δεν τα θεωρεί ως απειλές.

Για τους λόγους αυτούς, η εκπόνηση ενός εθνικού καταλόγου και η εφαρμογή των μέτρων του παρόντος ΣΔ σε όλα τα είδη ενωσιακού και εθνικού ενδιαφέροντος, θα συνεισφέρει στην ευαισθητοποίηση για τα μέτρα αντιμετώπισης των διαδρομών εισαγωγής σε όλες τις περιπτώσεις, και άρα στην ενδυνάμωση της εφαρμογής τους.

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας παρέλαβε μία επιστημονική πρόταση για τα είδη του υπό κατάρτιση εθνικού καταλόγου, μέσω των παραδοτέων του έργου «*Σύνταξη καταλόγου εισθλητικών (ξενικών) ειδών και οργάνωση μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κινδύνου που προκαλούν*». Ο προτεινόμενος κατάλογος περιλαμβάνει 126 είδη τα οποία είτε έχουν ήδη καταγραφεί ως παρόντα ή εγκατεστημένα στην επικράτεια της χώρας, είτε υπάρχει βάσιμη επιστημονική εκτίμηση μέσω μίας διαδικασίας που ονομάζεται «Μελέτη Πιθανότητας Μελλοντικής Παρείδυσης ΧΞΕ (ΜΠΜΠ)», ότι μπορεί να εμφανιστούν και να εγκατασταθούν στη χώρα στο εγγύς μέλλον. Από αυτά τα 126 είδη, τα 35 είναι ταυτόχρονα και είδη του ενωσιακού καταλόγου, και τα περισσότερα από αυτά είναι ήδη παρόντα στη χώρα μας.

Στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου θα θεσπιστεί ο επίσημος κατάλογος ΧΞΕ εθνικού ενδιαφέροντος. Συγκεκριμένα:

- 1) Η πρόταση για τα 126 είδη του εθνικού καταλόγου, θα υποβληθεί σε δημόσια διαβούλευση ώστε να δοθεί η δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να προτείνει την προσθήκη (ή την αφαίρεση) ειδών
- 2) Το σχέδιο του εθνικού καταλόγου θα αξιολογηθεί από την επιστημονική γνωμοδοτική επιτροπή του άρθρου 3 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021, Β' 5697
- 3) Η τελική πρόταση θα υποβληθεί εκ νέου σε έλεγχο τεκμηρίωσης από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- 4) Ο εθνικός κατάλογος θα δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης με απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- 5) Ο εθνικός κατάλογος θα αξιολογείται και θα επικαιροποιείται όταν κρίνεται αναγκαίο και οπωσδήποτε θα αξιολογηθεί πριν την ολοκλήρωση του παρόντος ΣΔ

Χρόνος υλοποίησης: 3 μήνες για την ολοκλήρωση διαδικασιών έκδοσης του εθνικού καταλόγου, 6 έτη για τη διαρκή διαδικασία αξιολόγησης και επικαιροποίησής του

Προϋπολογισμός: Δεν απαιτείται

3.5 Ανάπτυξη και ενδυνάμωση συνεργασιών

Αφορά Διαδρομή Εισαγωγής: Όλες

Η υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για την αντιμετώπιση των διαδρομών εισαγωγής των ΧΞΕ απαιτεί τη συμμετοχή και συνεργασία πλήθους φορέων, κρατικών και μη. Στο Κεφάλαιο 2.4 αναφέρεται ότι η «χαρτογράφηση» όλων των ενδιαφερομένων μερών ήταν προϋπόθεση για την εκπόνηση του παρόντος ΣΔ και βασίστηκε σε αντίστοιχη προσπάθεια η οποία είχε προηγηθεί στο πλαίσιο του σχεδιασμού της Κοινής Υπουργικής Απόφασης ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021.

Ειδικότερα για την αντιμετώπιση των διαδρομών εισαγωγής, οι συμμετέχοντες και ενδιαφερόμενοι φορείς μπορεί να αναλυθούν σε τρεις κύριες κατηγορίες:

- 1) Κρατικοί φορείς. Περιλαμβάνουν τα συναρμόδια Υπουργεία (Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων) και τις αρμόδιες Υπηρεσίες των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης. Περιλαμβάνει επίσης εποπτευόμενους φορείς όπως οι Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ).
- 2) Ερευνητικοί φορείς και ιδρύματα. Περιλαμβάνουν τα πανεπιστήμια και τις ανώτερες σχετικές σχολές της χώρας (Βιολογίας, Περιβάλλοντος, Κτηνιατρικής και άλλες) και ερευνητικά ιδρύματα όπως το ΕΛΚΕΘΕ, το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο, τον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό Δήμητρα, το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης και άλλα.
- 3) Κοινωνία των Πολιτών. Περιλαμβάνει πολίτες αλλά επίσης ενώσεις πολιτών και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Για την αποτελεσματική εφαρμογή του ΣΔ είναι απαραίτητη η συμμετοχή όλων των ανωτέρω φορέων, τόσο στο επίπεδο της εφαρμογής των μέτρων όσο και στο επίπεδο της διαβούλευσης. Παράδειγμα δικτύωσης και της διαβούλευσης μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών είναι το έργο *“Protecting European Biodiversity from Invasive Alien Species” (Προστασία της Ευρωπαϊκής Βιοποικιλότητας από τα Χωροκατακτητικά Ξενικά Είδη) – INVALIDIS*, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας Interreg Europe της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο μίας από τις δράσεις του INVALIDIS έχουν πραγματοποιηθεί 9 Συναντήσεις στις οποίες συμμετείχαν εκπρόσωποι και των τριών βασικών κατηγοριών ενδιαφερομένων που αναφέρονται παραπάνω. Οι Συναντήσεις αυτές έχουν φανεί εξαιρετικά χρήσιμες σε επίπεδο δικτύωσης μεταξύ των φορέων της διοίκησης, της επιστημονικής κοινότητας και του κοινού, αλλά επίσης στην ανάδειξη προβλημάτων και δυσκολιών στην αντιμετώπιση της εισαγωγής των ειδών ενδιαφέροντος και στη διαχείρισή τους, αλλά και στη διατύπωση λύσεων.

Με τη λήξη του προγράμματος INVALIDIS, είναι σημαντικό να διατηρηθεί το άτυπο δίκτυο το οποίο έχει δημιουργηθεί. Στο πλαίσιο του παρόντος Μέτρου θα συνεχιστούν οι δράσεις ανάπτυξης και ενδυνάμωσης συνεργασιών μέσα από τη διοργάνωση ημερίδων και συναντήσεων όπως αυτές που έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του INVALIDIS. Θα

διερευνηθεί η δυνατότητα υλοποίησης νέου έργου με αντίστοιχη δράση, αλλά εάν δεν είναι εφικτό, η Δ/ση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος κα Ενέργειας θα αναλάβει τον προγραμματισμό των μελλοντικών συναντήσεων.

Παράλληλα θα γίνει μία καταγραφή των επαγγελματικών ομάδων οι οποίες σχετίζονται με την καταγραφή, τη διαχείριση αλλά και την τυχόν εμπορική αξιοποίηση των ειδών ενδιαφέροντος. Τέτοιες επαγγελματικές ομάδες μπορεί να περιλαμβάνουν κυνηγετικές ομοσπονδίες, ενώσεις αλιέων και εκτροφείς γουνοφόρων ζώων. Ο στόχος της δικτύωσης με τέτοιες ενώσεις επαγγελματιών είναι η συνεργασία στον έλεγχο των διαδρομών εισαγωγής με σεβασμό στις ανάγκες της κάθε επαγγελματικής ομάδας και με γνώμονα την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που μπορούν να παρέχουν.

Χρόνος υλοποίησης: 6 έτη (διάρκεια ΣΔ) λόγω του ότι πρόκειται για διαρκείς δράσεις

Προϋπολογισμός: 20.000/έτος αν η υλοποίηση της δράσης ανατεθεί μέσω προκήρυξης

3.6 Εκπαίδευση και κατάρτιση αρμόδιων φορέων

Αφορά Διαδρομή Εισαγωγής: Όλες

Το συγκεκριμένο Μέτρο αφορά ειδικά τους δημόσιους φορείς οι οποίοι ορίζονται ως συναρμόδιες αρχές εφαρμογής της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021, Β' 5697, βάσει του άρθρου 2 της ίδιας Απόφασης.

Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων των συναρμόδιων αρχών βάσει της ανωτέρω απόφασης, συμπεριλαμβάνονται ενέργειες οι οποίες έμμεσα ή άμεσα αποσκοπούν στον έλεγχο και την αντιμετώπιση της εισαγωγής ΧΞΕ ενδιαφέροντος μέσω των διαδρομών εισαγωγής του Κεφαλαίου 1.

Ορισμένα ενδεικτικά και μόνο παραδείγματα των πολλών τέτοιων περιπτώσεων είναι τα εξής:

- Η υποχρέωση των δασικών υπηρεσιών να ενημερώνουν τον εθνικό συντονιστή για την παρουσία σε περιοχές ή τομείς αρμοδιότητάς της ή τον άμεσο κίνδυνο εισαγωγής ενός χωροκατακτητικού ξένου είδους
- Η υποχρέωση των αρμόδιων υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να συλλέγουν και να καταγράφουν δεδομένα σχετικά με την εμφάνιση χωροκατακτητικών ξένων ειδών που τυχόν προκύπτουν κατά τη διενέργεια επισήμων ελέγχων
- Η υποχρέωση της Διύπηρεσιακής Μονάδας Ελέγχου Αγοράς (ΔΙ.Μ.Ε.Α.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων να λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο για την αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου σε συνεργασία με τις ελεγκτικές αρχές σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, οι οποίες αναφέρονται ενδεικτικά και μόνο, οι καθορισμένες αρχές ακολουθούν διαδικασίες για ένα θέμα με το οποίο δεν είχαν πρότερη εμπειρία. Από την ημερομηνία έκδοσης της ανωτέρω απόφασης οι αρμόδιες αρχές επιτελούν το έργο το οποίο τους έχει ανατεθεί έγκαιρα και αποτελεσματικά, αλλά πάντοτε υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Αυτό ισχύει ειδικά όταν το συγκεκριμένο αντικείμενο απαιτεί κάποια εμπειρία αλλά και εξειδικευμένες γνώσεις, την οποία οι υπάλληλοι των αρμόδιων φορέων δεν διαθέτουν απαραίτητα. Για παράδειγμα, μπορεί ένας κτηνίατρος ο οποίος ελέγχει στον τελωνειακό σταθμό την εισαγωγή ενός ζώου από τρίτη χώρα (εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης) να διαθέτει τις κατάλληλες επιστημονικές γνώσεις για να αναγνωρίσει εάν το εισαγόμενο είδος αποτελεί είδος του ενωσιακού ή του εθνικού καταλόγου. Όμως ένας υπάλληλος της ΔΙ.Μ.Ε.Α. ο οποίος είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο του παράνομου εμπορίου σε κάποιο κατάστημα ζώων συντροφιάς, είναι πιο πιθανό ότι δεν θα έχει την απαιτούμενη επάρκεια επιστημονικών γνώσεων για να αναγνωρίσει με ευκολία το είδος ενδιαφέροντος.

Σε κάθε περίπτωση είναι αναγκαίο οι υπάλληλοι των υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την ανάληψη κάποιου είδους δράσης για την αντιμετώπιση των διαδρομών εισαγωγής των ειδών ενδιαφέροντος, να έχουν την απαραίτητη καθοδήγηση από τις συντονιστικές αρχές για την εφαρμογή του παρόντος ΣΔ.

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μέτρου, θα υλοποιηθούν οι εξής δράσεις:

- Καταγραφή των αναγκών της κάθε συναρμόδιας αρχής αναφορικά με θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των υπαλλήλων
- Κατάρτιση στοχευμένων προγραμμάτων κατάρτισης με την υποστήριξη του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
- Προγραμματισμός ημερίδων κατάρτισης
- Παραγωγή ενημερωτικού υλικού και λεπτομερών εγχειριδίων διαδικασιών για τις συναρμόδιες αρχές εφαρμογές του ΣΔ

Χρόνος υλοποίησης:

- 2 έτη για την ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου κατάρτισης και στη συνέχεια βάσει αξιολόγησης αναγκών
- 6 μήνες για την παραγωγή των εγχειριδίων

Προϋπολογισμός: Δεν απαιτείται επιπρόσθετος προϋπολογισμός αφού οι δράσεις θα υλοποιηθούν από τις υπηρεσίες στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους

ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

3.7 Περιφερειακή συνεργασία

Αφορά Διαδρομή Εισαγωγής: Μη υποβοηθούμενη

Στο πλαίσιο της ανάλυσης των διαδρομών εισαγωγής (Κεφάλαιο 1) διαπιστώθηκε ότι η διαδρομή της μη υποβοηθούμενης από τον άνθρωπο εισαγωγής (unaided), είναι η δεύτερη πιο συνήθης με 34 ταξινομικές μονάδες να έχουν εισέλθει στη χώρα μέσω αυτής της οδού. Από αυτές οι 28 είναι υδρόβιες (10 εσωτερικών υδάτων και 18 θαλάσσιες) και 6 χερσαίες. Διαπιστώθηκε δηλαδή πως η μη υποβοηθούμενη εισαγωγή με διέλευση των διοικητικών ορίων της χώρας γίνεται ευκολότερα για τους υδρόβιους οργανισμούς. Σε ότι αφορά τα είδη εσωτερικών υδάτων όπου κυριαρχεί η μη υποβοηθούμενη εισαγωγή (10 είδη επί συνόλου 24 ειδών), η πλειοψηφία τους (οκτώ είδη) εισήλθε με διασπορά μέσω διασυνοριακών ποταμών (Στρυμόνας και Έβρος) από τη Βουλγαρία, και δευτερευόντως λιμνών (Πρέσπα, από το αλβανικό τμήμα της λίμνης). Τα υπόλοιπα δύο εισήλθαν στα εσωτερικά ύδατα της χώρας μέσω της μεταφοράς τους από άγρια πτηνά.

Η αντιμετώπιση της συγκεκριμένης διαδρομής εισαγωγής απαιτεί την ανάπτυξη περιφερειακής συνεργασίας μεταξύ των όμορων χωρών, ειδικά στις περιπτώσεις όπου οι χώρες αυτές συνδέονται μέσω διασυνοριακών ποταμών ή λιμνών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι διαχειριστικές δράσεις (πχ έλεγχος πληθυσμών) της μίας χώρα αποτελούν και δράσεις αποτροπής εισαγωγής για την άλλη. Ή με άλλα λόγια, η αντιμετώπιση της μη υποβοηθούμενης εισαγωγής υδρόβιων ειδών είναι συνάρτηση του βαθμού εξάπλωσης του είδους ενδιαφέροντος στην άλλη πλευρά των συνόρων. Επιπλέον η ανταλλαγή μεταξύ των όμορων χωρών πληροφοριών και επιστημονικών στοιχείων σχετικά με την εγκατάσταση και την εξάπλωση ενός είδους ενδιαφέροντος μπορεί να συνεισφέρει στην υιοθέτηση κατάλληλων μέτρων αποτροπής.

Για τους παραπάνω λόγους, ο Κανονισμός (ΕΕ) 1143/2014 δίνει μεγάλη έμφαση στο συντονισμό των κρατών μελών και την περιφερειακή συνεργασία. Αυτή δεν εξαντλείται μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού βάσει και του άρθρου 22 παρ 2 του Κανονισμού «*Τα κράτη μέλη <...> επιδιώκουν τη συνεργασία με τρίτες χώρες, όπως ενδείκνυται, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας τις υπάρχουσες δομές που προβλέπονται από περιφερειακές ή διεθνείς συμφωνίες, για τον σκοπό της επίτευξης των στόχων του παρόντος κανονισμού*». Είναι δηλαδή αντιληπτό ότι η διεθνής συνεργασία είναι ζωτικής σημασίας για τη διαχείριση και τον περιορισμό της εισαγωγής και εξάπλωσης ΧΞΕ, επειδή τα είδη μεταναστεύουν φυσικά πέρα από τα εθνικά σύνορα.

Σε κάποιες περιπτώσεις παρατηρείται ότι φυσικά εμπόδια που διαφορετικά θα εμπόδιζαν την εξάπλωση των ειδών έχουν καταρρεύσει από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Παραδείγματα αυτού είναι κανάλια τα οποία έχουν διανοιχθεί μεταξύ διαφορετικών υδάτινων περιοχών. Για τον λόγο αυτό, στη συγκεκριμένη διαδρομή εισαγωγής όταν αναφέρεται η «μη υποβοηθούμενη εισαγωγή» ως διαδρομή εισαγωγής εννοείται ότι αποτελεί αποτέλεσμα ανθρώπινης παρέμβασης με δύο τρόπους: (α) λόγω της ανθρώπινης παρέμβασης για την εισαγωγή του είδους ενδιαφέροντος στον τόπο Α από το οποίο στη συνέχεια, και με μη υποβοηθούμενη διασπορά, εισήχθη και στον τόπο Β, και (β) λόγω του γεγονότος ότι η διασπορά από τον τόπο Α στον τόπο Β μπορεί να ακολούθησε έναν τεχνητό διάδρομο, όπως ένα υδάτινο κανάλι το οποίο έχει διανοιχθεί από τον άνθρωπο.

Δεδομένου ότι τα είδη ενδιαφέροντος μπορεί να αποτελούν διασυνοριακό πρόβλημα και, ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας να ληφθούν μέτρα εναντίον τους από όμορες χώρες από κοινού, το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας. Στην πραγματικότητα υπάρχουν ήδη περιπτώσεις τέτοιας συνεργασίας από την οποία μπορεί να αντληθεί εμπειρία και καλές πρακτικές. Το Εθνικό Πάρκο Πρεσπών αποτελεί μία λεκάνη απορροής η οποία μοιράζεται σε τρία κράτη (Ελλάδα, Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία) και ως εκ τούτου οποιαδήποτε δράση αντιμετώπισης των χωροκατακτητικών ειδών της περιοχής η οποία πραγματοποιούνταν μονομερώς και όχι σε διακρατικό επίπεδο θα ήταν ανώφελη. Αντ' αυτού οι διαχειριστικές δράσεις που υλοποιούνται από τη Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Πρεσπών για την αντιμετώπιση τριών ΧΞΕ, περιλαμβάνουν προτάσεις προς τους αρμόδιους φορείς των γειτονικών κρατών (δήμους ή περιβαλλοντικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στη περιοχή) και προωθείται η δημιουργία ενός δικτύου βασικής παρακολούθησης με συμμετοχή και από τα τρία κράτη.

Στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου θα υλοποιηθούν οι εξής δράσεις:

- Αναγνώριση των ειδών τα οποία απαιτούν περιφερειακή συνεργασία για την αντιμετώπιση της εισαγωγής τους μέσω της διαδρομής «μη υποβοηθούμενη εισαγωγή» και αναγνώριση των εθνικών συνόρων τα οποία διέρχονται
- Επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές των όμορων χωρών για την κατάρτιση κοινού σχεδίου δράσης για τον έλεγχο της συγκεκριμένης διαδρομής εισαγωγής
- Αξιολόγηση των υφισταμένων δράσεων περιφερειακής συνεργασίας και αποτύπωση καλών πρακτικών

Χρόνος υλοποίησης: 2 έτη

Προϋπολογισμός: Δεν απαιτείται

3.8 Διαχείριση υδάτινου έρματος των πλοίων

Αφορά Διαδρομή Εισαγωγής: Μεταφορές / Είδη-λαθρεπιβάτες

Η διαδρομή εισαγωγής μέσω του υδάτινου έρματος το οποίο μπορεί να απορρίψει ένα πλοίο αναφέρεται ως χαρακτηριστικό παράδειγμα ακούσιας εισαγωγής ειδών ενδιαφέροντος, από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1143/2014, στο σημείο (21) του προοιμίου του οποίου αναφέρεται «Μεγάλο ποσοστό των χωροκατακτητικών ξένων ειδών εισάγονται στην Ένωση ακούσια. Είναι συνεπώς ζωτικής σημασίας η αποτελεσματικότερη διαχείριση των διαδρομών ακούσιας εισαγωγής των ειδών αυτών. Η ανάληψη δράσης στο πεδίο αυτό θα πρέπει να είναι σταδιακή, δεδομένης της σχετικά περιορισμένης πείρας. Η εν λόγω δράση θα πρέπει να περιλαμβάνει εθελοντικά μέτρα, όπως εκείνα που προτείνονται στις κατευθυντήριες γραμμές του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού για τον έλεγχο και τη διαχείριση των βιολογικών αποθέσεων σε πλοία, καθώς και υποχρεωτικά μέτρα, και θα πρέπει να βασίζεται στην πείρα που έχει ήδη αποκτηθεί στην Ένωση και στα κράτη μέλη αναφορικά με τη διαχείριση ορισμένων διαδρομών, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που έχουν θεσπιστεί μέσω της διεθνούς σύμβασης για τον έλεγχο και τη διαχείριση του υδάτινου έρματος των πλοίων και των ιζημάτων, που εγκρίθηκε το 2004. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει όλα τα δέοντα μέτρα ώστε να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να κυρώσουν την εν λόγω σύμβαση».

Όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 1, η Ελλάδα έχει ήδη κυρώσει τη Διεθνή Σύμβαση για τον Έλεγχο και την Διαχείριση Έρματος και Ιζημάτων που προέρχονται από Πλοία, 2004 (Ballast Water Management Convention, 2004) με το ν. 4470/2017 (Α' 65). Βάσει του άρθρου 9 του κυρωτικού νόμου, Αρμόδια Αρχή για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης, των διατάξεων του κυρωτικού νόμου, των προεδρικών διαταγμάτων και των υπουργικών αποφάσεων, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, είναι το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Ειδικότερα, και όσον αφορά σε θέματα επιθεώρησης πλοίων, τα υπόχρεα ελληνικά πλοία επιθεωρούνται και πιστοποιούνται από τον Κλάδο Ελέγχου Πλοίων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ή/και από τις κατά τόπους Λιμενικές Αρχές όπου υπάρχουν κατάλληλα εξουσιοδοτημένοι επιθεωρητές για το σκοπό αυτόν. Τα δε υπόχρεα πλοία με ξένη σημαία Κράτους, επιθεωρούνται στο πλαίσιο ελέγχων του Κράτους Λιμένα από κατάλληλα εξουσιοδοτημένους επιθεωρητές για το σκοπό αυτόν στις κατά τόπους Λιμενικές Αρχές.

Εξάλλου, οι ανωτέρω αρχές ορίζονται ως αρμόδιες για τη διενέργεια των απαραίτητων επιθεωρήσεων και ελέγχων και βάσει του άρθρου 2.Β.2 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021, Β' 5697.

Το σύστημα ελέγχων και επιθεωρήσεων βάσει των διατάξεων του σχετικού νόμου είναι σήμερα πλήρως λειτουργικό. Περιλαμβάνει την εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος διαχείρισης έρματος σε εφαρμογή των διατάξεων του κυρωτικού νόμου. Σύμφωνα με τον Κανονισμό E-1 της Σύμβασης κάθε πλοίο οφείλει να διαθέτει και να λειτουργεί σύστημα διαχείρισης έρματος, εκτός αν ανήκει στις περιπτώσεις του άρθρου Δεύτερου του νόμου. Τα πλοία αυτά φέρουν επίσης και Διεθνές Κυβερνητικό Πιστοποιητικό Διαχείρισης Έρματος. Εκκρεμότητες ως προς την

εφαρμογή των συστημάτων αυτών επί των υπόχρεων πλοίων, δεν υπάρχουν. Κατά συνέπεια, για την υλοποίηση του παρόντος Μέτρου στο πλαίσιο του παρόντος ΣΔ θα απαιτηθεί μόνο η συνέχιση της παρακολούθησης της εφαρμογής των σχετικών διατάξεων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητάς τους.

Χρόνος υλοποίησης: Το μέτρο έχει υλοποιηθεί και η αξιολόγηση του θα γίνεται κατά την περίοδο υλοποίησης του ΣΔ

Προϋπολογισμός: Δεν απαιτείται

3.9 Διενέργεια ελέγχων σε σταθμούς εισόδου, τελωνεία και εσωτερική αγορά

Αφορά Διαδρομές Εισαγωγής: Διαφυγή, Μεταφορές/Επιμολύνσεις, Μεταφορές/Είδη-λαθρεπιβάτες

Το πλέον σύνθητες σημείο εισόδου των ειδών ενδιαφέροντος είναι οι σταθμοί υποδοχής εμπορευμάτων από τρίτες χώρες. Αυτό συμβαίνει λόγω του ότι από τα συγκεκριμένα σημεία εισόδου διέρχονται είδη τα οποία, βάσει και των ευρημάτων της ανάλυσης του Κεφαλαίου 1, μεταφέρονται εκούσια για τη διάθεση στο εμπόριο ή για άλλες χρήσεις και καταλήγουν στο φυσικό περιβάλλον μέσω της διαδρομής εισαγωγής «Διαφυγή», όπως και είδη που μεταφέρονται ακούσια στο πλαίσιο της διαδρομής εισαγωγής «Μεταφορές/Επιμολύνσεις» και «Μεταφορές/Είδη-λαθρεπιβάτες».

Οι αρμόδιες αρχές οι οποίες είναι επιφορτισμένες με τη διενέργεια των ελέγχων στα ανωτέρω σημεία είναι σαφώς ορισμένες βάσει του άρθρου 2 και του άρθρου 8 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021, Β' 5697. Οι έλεγχοι περιλαμβάνουν τρία επίπεδα. Καταρχάς στο σημείο εισόδου στη χώρα, το είδος ενδιαφέρεται ελέγχεται στους υφιστάμενους Σταθμούς Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (Σ.Υ.Κ.Ε.) ή στους υφιστάμενους Σταθμούς Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου, οι οποίοι υπάγονται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Εν συνεχεία γίνεται μόνο ένας τυπικός έλεγχος από τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές οι οποίες υπάγονται στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, βάσει των πιστοποιητικών τα οποία έχουν εκδοθεί στους Σταθμούς Ελέγχου. Τέλος γίνονται έλεγχοι στην αγορά από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της ΔΙ.Μ.Ε.Α. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για να διασφαλιστεί ότι κάποιο από τα είδη ενδιαφέροντος δεν έχει καταλήξει ως εμπόρευμα προς πώληση σε καταστήματα ζώων συντροφιάς, φυτώρια κλπ.

Το συγκεκριμένο ειδικό μέτρο επωφελείται από την εφαρμογή των γενικών μέτρων τα οποία έχουν ήδη αναλυθεί, και ιδιαίτερος τα μέτρα 3.2, 3.3 και 3.6. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γενικό μέτρο 3.6 περί της εκπαίδευσης και κατάρτισης των υπαλλήλων των δημόσιων φορέων οι οποίοι εμπλέκονται στη διενέργεια ελέγχων. Ο λόγος είναι ότι τα συγκεκριμένα σημεία εισόδου, τα οποία αναλύονται στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου, έχουν αφενός ιδιαίτερη σημασία λόγω του όγκου των ειδών τα οποία εισάγονται μέσω της συγκεκριμένης διαδρομής, και αφετέρου

παρουσιάζουν ιδιαίτερες προκλήσεις για την αποτελεσματική διαχείριση τους λόγω της απαίτησης για εξειδικευμένες γνώσεις από τους υπαλλήλους των αρμόδιων φορέων. Για το λόγο αυτό, αποτελούν και το αντικείμενο διακριτού ειδικού μέτρου.

Για την αξιολόγηση της εφαρμογής των προβλεπόμενων διαδικασιών ελέγχου που προβλέπει η ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με τις αρμόδιες Υπηρεσίες ελέγχων και του κεντρικού συντονιστή για την εφαρμογή του Κανονισμού. Αποτελέσματα της διαβούλευσης είναι η διαπίστωση ότι για την αποτελεσματικότερη διενέργεια των ελέγχων, οι αρμόδιες υπηρεσίες έχουν τις εξής ανάγκες:

- Οι συνοριακοί σταθμοί κτηνιατρικού και φυτοϋγειονομικού ελέγχου είναι επιθυμητό να έχουν στη διάθεση τους αναλυτικό εγχειρίδιο διαδικασιών σε περίπτωση εντοπισμού είδους ενδιαφέροντος. Το εγχειρίδιο θα πρέπει να περιγράφει αναλυτικά το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, να περιλαμβάνει τον αναλυτικό κατάλογο των ειδών ενδιαφέροντος με ιδιαίτερη έμφαση σε συγκεκριμένες πληροφορίες όπως η συνήθης χώρα προέλευσης του κάθε είδους, να περιγράφει τις διαδικασίες που ακολουθούνται σε ιδιαίτερες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, και να παρέχει κατάλληλα τυποποιημένα έντυπα για τη γνωστοποίηση προς τον κεντρικό συντονιστή περιπτώσεων μη συμμόρφωσης.
- Οι τελωνειακές αρχές είναι επί του παρόντος σε θέση να ασκούν τις αρμοδιότητες τους χωρίς επιπλέον υποστήριξη
- Οι υπηρεσίες ελέγχου της αγοράς δεν είναι στελεχωμένες με υπαλλήλους οι οποίοι να διαθέτουν επαρκείς γνώσεις για την ικανοποιητική αναγνώριση των ειδών ενδιαφέροντος. Ως εκ τούτου, οι ελεγκτικές τους αρμοδιότητες δεν μπορούν να ασκηθούν αποτελεσματικά. Υπάρχει ανάγκη συνδρομής από εξειδικευμένη στελέχη άλλων υπηρεσιών, είτε του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, είτε των περιφερειών και περιφερειακών ενοτήτων.

Η ανάπτυξη ειδικών τεχνολογικών εφαρμογών μπορεί να συνεισφέρει καθοριστικά σε αυτόν τον τομέα. Κάποια «έξυπνη» εφαρμογή στα πρότυπα του υφιστάμενου συστήματος iNaturalist, ειδικά προσαρμοσμένη στις ανάγκες των ελεγκτικών μηχανισμών για τον έλεγχο της εισαγωγής ΧΞΕ, μπορεί να αποτελέσει το εργαλείο για την ταυτοποίηση κάποιου είδους ενδιαφέροντος ακόμα και από μη-εξειδικευμένο προσωπικό.

Ειδικά για την περίπτωση του ηλεκτρονικού εμπορίου, λόγω της αυξημένης δυσκολίας για τον έλεγχο του, θα γίνει μεταξύ των συναρμόδιων φορέων περαιτέρω διερεύνηση των δυνατοτήτων αποτελεσματικού ελέγχου του. Ταυτόχρονα θα δοθεί έμφαση στην υλοποίηση της Δράσης 3.3 σχετικά με την ενημέρωση του κοινού ώστε να μην προμηθεύεται είδη ενδιαφέροντος από τα ηλεκτρονικά καταστήματα.

Στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου θα υλοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Σχεδιασμός αναλυτικού εγχειριδίου και αποστολή του στους Σταθμούς Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (Σ.Υ.Κ.Ε.), στους υφιστάμενους Σταθμούς Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της χώρας και στις υπηρεσίες ελέγχου της αγοράς.

- Συμπληρωματικός σχεδιασμός των διαδικασιών ελέγχου της αγοράς ώστε να προβλέπεται, όπου απαιτείται, η συνδρομή από υπηρεσίες που διαθέτουν υπαλλήλους ή επιθεωρητές με εξειδικευμένες γνώσεις στην αναγνώριση των ειδών ενδιαφέροντος.
- Ανάπτυξη ηλεκτρονικής εφαρμογής ταυτοποίησης ειδών ενδιαφέροντος, για χρήση από εκπροσώπους των ελεγκτικών μηχανισμών.

Χρόνος υλοποίησης:

- 6 μήνες για την παραγωγή των εγχειριδίων
- 6 μήνες για την επικαιροποίηση των διαδικασιών ελέγχου όπου απαιτείται
- 2 έτη για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής εφαρμογής ταυτοποίησης ειδών

Προϋπολογισμός: 200.000 ευρώ για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής εφαρμογής ταυτοποίησης ειδών ενδιαφέροντος. Δεν απαιτείται επιπρόσθετος προϋπολογισμός για τις υπόλοιπες δράσεις, οι οποίες θα υλοποιηθούν από τις υπηρεσίες στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους

3.10 Έλεγχος «Λεσσεψιανών» μεταναστών

Αφορά Διαδρομή Εισαγωγής: Μη υποβοηθούμενη

Ένα από τα εντυπωσιακά ευρήματα της ανάλυσης των διαδρομών εισαγωγής του Κεφαλαίου 1, είναι ότι και τα οκτώ είδη ξενικών εισβλητικών ψαριών που μελετήθηκαν, έχουν εισαχθεί στα θαλάσσια ύδατα της χώρας μέσω της μη υποβοηθούμενης εισαγωγής. Επιπλέον, όλα τα είδη αυτά είναι Ινδο-Ειρηνικής προέλευσης και χαρακτηρίζονται ευρέως ως Λεσσεψιανοί μετανάστες, δηλαδή, είδη που εισήλθαν στη Μεσόγειο διαμέσου της διώρυγας του Σουέζ. Και στην κατηγορία των ασπόνδυλων όμως, κυριαρχούν οι οργανισμοί οι οποίοι εισήχθησαν στα θαλάσσια ύδατα της χώρας μέσω της ίδιας διαδρομής.

Η ιδιαίτερη πρόκληση στην αντιμετώπιση της συγκεκριμένης διαδρομής εισαγωγής είναι προφανής: δεν υφίσταται κάποιο άμεσα υλοποιήσιμο μέτρο για τον έλεγχο και την αντιμετώπιση των εισαγωγών μέσω της συγκεκριμένης διαδρομής. Η διώρυγα του Σουέζ είναι ανοιχτή προς διευκόλυνση της εισβολής στη Μεσόγειο των λεγόμενων Λεσσεψιανών μεταναστών, και δεν μπορεί να αποτελέσει ρεαλιστικό στόχο του παρόντος Σχεδίου Δράσης ο έλεγχος του υδάτινου αυτού περάσματος.

Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη διαδρομή εισαγωγής έχει τη μοναδική ιδιαιτερότητα ότι ο έλεγχος της δεν μπορεί παρά να ταυτίζεται ουσιαστικά με τον έλεγχο των πληθυσμών (δηλαδή τη διαχείριση) των ειδών τα οποία καταφθάνουν στα θαλάσσια ύδατα της χώρας μέσω αυτής. Ταυτόχρονα όμως, η αδυναμία ελέγχου της διαδρομής εισόδου συνδυάζεται και με την πολύ μεγάλη δυσκολία στη διαχείριση των θαλάσσιων εισβολών. Σε αντίθεση με κάποιο χερσαίο είδος, ή κάποιο είδος εσωτερικών υδάτων, ο εντοπισμός και η διαχείριση των πληθυσμών θαλάσσιων ειδών που εξαπλώνονται σε μεγάλες περιοχές της Μεσογείου, καθιστούν πρακτικά αδύνατη την εξάλειψη ενός είδους που έχει ήδη εγκατασταθεί, και εξαιρετικά δύσκολο ακόμα και τον περιορισμό του.

Σε κάθε περίπτωση, και λόγω του ότι οι επιπτώσεις πολλών από αυτά τα είδη είναι εξαιρετικά σημαντικές τόσο στη βιοποικιλότητα όσο και στις οικοσυστημικές υπηρεσίες, η προσπάθεια διαχείρισης των ειδών αυτών είναι απαραίτητη. Στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή υλοποιείται μία σειρά πράξεων μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας και Θάλασσας, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 2 εκατομμυρίων ευρώ, με σκοπό την διαχείριση των πληθυσμών των σημαντικότερων θαλάσσιων ΧΞΕ.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του παρόντος μέτρου θα αξιολογηθούν τα αποτελέσματα των τρεχουσών πράξεων του ΕΠ Αλιείας και Θάλασσας ως προς την αποτελεσματικότητά τους για τον έμμεσο έλεγχο της διαδρομής εισαγωγής της Διώρυγας του Σουέζ.

Χρόνος υλοποίησης: 2 έτη για την ολοκλήρωση και αξιολόγηση των τρεχουσών δράσεων

Προϋπολογισμός: Εξαρτάται από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης βάσει των οποίων θα εκτιμηθεί η ανάγκη υλοποίησης πρόσθετων δράσεων. Ο προηγούμενος κύκλος πράξεων είχε προϋπολογισμό 2.000.000 ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης

Το ΣΔ έχει χρονική διάρκεια έξι έτη, μετά το πέρας των οποίων θα αναθεωρηθεί σε συμφωνία και με την παρ. 5 του άρθρου 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014.

Ο χρόνος υλοποίησης των επιμέρους μέτρων αναφέρεται στο τέλος της περιγραφής του κάθε μέτρου, και συγκεντρωτικά στον παρακάτω πίνακα:

ΜΕΤΡΟ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
3.1 Ενίσχυση της γνώσης	6 έτη (διάρκεια ΣΔ) για τη διαρκή λειτουργία του συστήματος επιτήρησης, 2 έτη για την ολοκλήρωση του συμπληρωματικού προγράμματος καταγραφών πεδίου
3.2 Επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου	6 έτη (διάρκεια ΣΔ) λόγω του ότι πρόκειται για διαρκή αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου καθ' όλη τη διάρκεια του Σχεδίου Δράσης.
3.3 Δράσεις ενημέρωσης	6 έτη (διάρκεια ΣΔ) για το σύνολο των δράσεων λόγω της ανάγκης οι δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης να είναι συνεχείς και διαρκείς. Ειδικά για τη δράση 4 (σχεδιασμός εκπαιδευτικού υλικού) ο χρόνος υλοποίησης εκτιμάται σε 12 μήνες.
3.4 Σύνταξη εθνικού καταλόγου	3 μήνες για την ολοκλήρωση διαδικασιών έκδοσης του εθνικού καταλόγου, 6 έτη για τη διαρκή διαδικασία αξιολόγησης και επικαιροποίησής του
3.5 Ανάπτυξη και ενδυνάμωση συνεργασιών	6 έτη (διάρκεια ΣΔ) λόγω του ότι πρόκειται για διαρκείς δράσεις
3.6 Εκπαίδευση και κατάρτιση αρμόδιων φορέων	2 έτη για την ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου κατάρτισης και στη συνέχεια βάσει αξιολόγησης αναγκών 6 μήνες για την παραγωγή των εγχειριδίων

3.7 Περιφερειακή συνεργασία	2 έτη
3.8 Διαχείριση υδάτινου έρματος των πλοίων	Το μέτρο έχει υλοποιηθεί και η αξιολόγηση του θα γίνεται κατά την περίοδο υλοποίησης του ΣΔ
3.9 Διενέργεια ελέγχων σε σταθμούς εισόδου, τελωνεία και εσωτερική αγορά	6 μήνες για την παραγωγή των εγχειριδίων 6 μήνες για την επικαιροποίηση των διαδικασιών ελέγχου όπου απαιτείται 2 έτη για την ανάπτυξη ηλεκτρονικής εφαρμογής ταυτοποίησης ειδών
3.10 Έλεγχος «Λεσσεψιανών» μεταναστών	2 έτη για την ολοκλήρωση και αξιολόγηση των τρεχουσών δράσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Προϋπολογισμός

Ο προϋπολογισμός των επιμέρους μέτρων αναφέρεται στο τέλος της περιγραφής του κάθε μέτρου, και συγκεντρωτικά στον παρακάτω πίνακα:

ΜΕΤΡΟ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
3.1 Ενίσχυση της γνώσης	Δεν απαιτείται πρόσθετος προϋπολογισμός για τη διαρκή λειτουργία του συστήματος επιτήρησης πλην του συμπληρωματικού προγράμματος καταγραφών πεδίου, ο προϋπολογισμός του οποίου ανέρχεται σε 500.000 ευρώ.
3.2 Επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου	Δεν απαιτείται
3.3 Δράσεις ενημέρωσης	Ανά δράση: 1- 10.000 ευρώ 2- 100.000 ευρώ 3- 20.000 ευρώ 4- 50.000 ευρώ 5- 30.000 ευρώ 6- Δεν απαιτείται γιατί υλοποιείται από τις Υπηρεσίες
3.4 Σύνταξη εθνικού καταλόγου	Δεν απαιτείται
3.5 Ανάπτυξη και ενδυνάμωση συνεργασιών	20.000/έτος αν η υλοποίηση της δράσης ανατεθεί μέσω προκήρυξης
3.6 Εκπαίδευση και κατάρτιση αρμόδιων φορέων	Δεν απαιτείται επιπρόσθετος προϋπολογισμός αφού οι δράσεις θα υλοποιηθούν από τις υπηρεσίες στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους
3.7 Περιφερειακή συνεργασία	Δεν απαιτείται
3.8 Διαχείριση υδάτινου έρματος των πλοίων	Δεν απαιτείται
3.9 Διενέργεια ελέγχων σε σταθμούς εισόδου, τελωνεία και εσωτερική αγορά	200.000 ευρώ για την ανάπτυξη ηλεκτρονικής εφαρμογής ταυτοποίησης ειδών
3.10 Έλεγχος «Λεσσεψιανών» μεταναστών	Εξαρτάται από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης βάσει των οποίων θα

	εκτιμηθεί η ανάγκη υλοποίησης πρόσθετων δράσεων. Ο προηγούμενος κύκλος πράξεων είχε προϋπολογισμό 2.000.000 ευρώ.
--	---

Ανάλυση κόστους-όφελους

Το κόστος εφαρμογής του ΣΔ αναλύεται ανωτέρω. Το όφελος από την εφαρμογή του είναι δύσκολο να αποτυπωθεί εξίσου αναλυτικά.

Βάσει του προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014:

Η απειλή που συνιστούν τα χωροκατακτητικά ξένα είδη για τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες μπορεί να πάρει διάφορες μορφές, όπως σοβαρές επιπτώσεις στα ιθαγενή είδη και στη δομή και λειτουργία των οικοσυστημάτων μέσω μεταβολής του οικοτόπου, θήρευσης, ανταγωνισμού, μετάδοσης ασθeneιών, αντικατάστασης ιθαγενών ειδών σε σημαντικό ποσοστό του εύρους εξάπλωσής τους, καθώς και γενετικών επιδράσεων με υβριδισμό. Επιπλέον, τα χωροκατακτητικά ξένα είδη μπορούν επίσης να έχουν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου και στην οικονομία.

Και επίσης:

Η πρόληψη είναι γενικά περιβαλλοντικώς προτιμότερη και οικονομικώς αποδοτικότερη από την εκ των υστέρων δράση και θα πρέπει να έχει προτεραιότητα.

Οι γενικές αυτές διαπιστώσεις συντείνουν στο να αναδιατυπωθεί το ερώτημα του οικονομικού οφέλους από την εφαρμογή του ΣΔ για την πρόληψη της εισαγωγής των ειδών ενδιαφέροντος με όρους κόστους «μη ανάληψης δράσης». Δηλαδή, η εφαρμογή του ΣΔ αποσκοπεί στη μείωση του κόστους που προκαλείται από την παρουσία των ΧΞΕ. Δεδομένου ότι η πρόληψη είναι οικονομικώς αποδοτικότερη από την εκ των υστέρων διαχείριση, το παρόν ΣΔ για την αποτροπή της εισαγωγής των ειδών αυτών, αποσκοπεί στην αποφυγή του σημαντικά μεγαλύτερου κόστους που θα επωμιστεί η χώρα σε περίπτωση μη ανάληψης δράσης.

Το κόστος που έχει προκαλέσει η εξάπλωση ΧΞΕ είναι δύσκολο να εκτιμηθεί, όμως έχουν γίνει προσπάθειες υπολογισμού του. Σε παγκόσμιο επίπεδο εκτιμάται ότι από το 1960 έως το 2020 έχει προκληθεί ζημία ύψους ενός τρισεκατομμυρίου ευρώ². Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης υπολογίζεται ότι το κόστος που προκαλείται ανέρχεται σε τουλάχιστον 12 δις ευρώ ετησίως³. Στο πλαίσιο της εκπόνησης εκτιμήσεων επικινδυνότητας για τα είδη ενδιαφέροντος γίνεται

² Huabrock, P.J; Turbelin, J., Cuthbert, R.N. et al. (2021) Economic costs of invasive alien species across Europe. *Neobiota* 67: 153–190

³ European Commission, Directorate-General for Environment, Sundseth, K., *Invasive alien species – A European Union response*, Publications Office, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2779/374800>

προσπάθεια εκτίμησης του κόστους ανά είδος, και ανά χώρα. Για παράδειγμα, ειδικά για το είδος *Ailanthus altissima* έχει εκτιμηθεί ότι μόνο σε μία ορεινή έκταση της Σεβίλλης (Ισπανία) το κόστος διαχείρισης ανέρχεται σε αρκετά εκατομμύρια ευρώ, ενώ το κόστος διαχείρισης του ίδιου είδους στο κρατίδιο της Έσσης (Γερμανία) εκτιμάται περίπου στα πέντε εκατομμύρια ευρώ ανά έτος.

Γίνεται εύκολα αντιληπτό, ότι ακόμη και εάν δεν υφίστανται αναλυτικές εκτιμήσεις κόστους ανά είδος για τη χώρα μας, στο σύνολο των ειδών ενδιαφέροντος και στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, το κόστος της μη ανάληψης προληπτικής δράσης μπορεί να εκτιμηθεί με ασφάλεια ότι θα υπερβεί ανά έτος το κόστος της πρόληψης, δηλαδή της εφαρμογής του παρόντος ΣΔ, κατά έναν πολύ υψηλό πολλαπλασιαστικό παράγοντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Παρακολούθηση, Αξιολόγηση, Αναθεώρηση

Το ΣΔ θα αναθεωρηθεί με το πέρας βετίας από την έκδοση του, σε συμφωνία και με την παρ. 5 του άρθρου 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014.

Η εποπτεία του ΣΔ γίνεται σύμφωνα με τους διατάξεις της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021, Β' 5697). Στο άρθρο 2 της ανωτέρω απόφασης ορίζεται ότι «*Αρμόδια Κεντρική Συντονιστική Αρχή που έχει την ευθύνη για την εποπτεία και τη συνολική και συντονισμένη εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 και των Εκτελεστικών αυτού Κανονισμών (ΕΕ) 2016/1141, (ΕΕ) 2016/145, (ΕΕ) 2017/1263 και (ΕΕ) 2017/1454, όπως εκάστοτε ισχύουν, είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 3937/2011 (Α' 60) και ειδικότερα η Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας που ορίζεται ως Εθνικός Συντονιστής*». Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Συντονιστή είναι και η προετοιμασία των ΣΔ για τις διαδρομές των ΧΞΕ (άρθρο 13 του Κανονισμού), μετά τη διενέργεια δημόσιας διαβούλευσης. Ως εκ τούτου, η προετοιμασία των αναθεωρημένων ΣΔ μετά το πέρας της βετίας που ορίζει ο κανονισμός, ανατίθεται και αυτή στον Εθνικό Συντονιστή.

Για την πλειονότητα των μέτρων του ΣΔ, η αξιολόγηση της εφαρμογής τους δεν μπορεί να γίνει με την χρήση ποσοτικών δεικτών εκροών. Για παράδειγμα, το μέτρο 2 το οποίο στοχεύει στην επικαιροποίηση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, δεν μπορεί να ποσοτικοποιηθεί με τη χρήση κάποιου αριθμητικού δείκτη, αφού είναι άνευ νοήματος η καταμέτρηση, για παράδειγμα, του πλήθους των νομοθετικών παρεμβάσεων που θα αναληφθούν. Ένας τέτοιος δείκτης θα μπορούσε να ερμηνευτεί με θετικό όσο και με αρνητικό τρόπο, αναλόγως με το αν η αξιολόγηση θα εκλάμβανε το μεγάλο αριθμό νομοθετικών βελτιώσεων ως ένδειξη διεξοδικότητας των νομοθετικών πρωτοβουλιών ή ως ένδειξη επαναλαμβανόμενης ανεπάρκειας των εκάστοτε ρυθμίσεων.

Για το λόγο αυτό, η αξιολόγηση ορισμένων μέτρων του ΣΔ δεν βασίζεται στην εξεύρεση ποσοτικών δεικτών εκροών, αλλά στη σαφήνεια με την οποία περιγράφονται οι στόχοι. Πίσω στο παράδειγμα του μέτρου 2, ο στόχος της «Επικαιροποίησης του θεσμικού πλαισίου» αναφορικά με τον έλεγχο των διαδρομών εισαγωγής των ειδών ενδιαφέροντος είναι σαφής και συγκεκριμένος γιατί μπορεί να διατυπωθεί με τη μορφή ενός και μόνο ερωτήματος: *Παρέχει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο τα αναγκαία μέσα στις αρμόδιες αρχές ώστε να ελέγχουν ικανοποιητικά τις εκάστοτε διαδρομές εισαγωγής αρμοδιότητας τους;* Η απάντηση μπορεί επίσης να είναι σαφής και συγκεκριμένη, και μπορεί να δοθεί από τις ίδιες τις αρμόδιες αρχές οι οποίες εμπλέκονται στον έλεγχο των διαδρομών εισαγωγής. Επομένως, τα στοιχεία στη βάση των οποίων θα αξιολογηθεί το μέτρο 2 θα είναι τα στοιχεία τα οποία θα παρέχονται από τους εμπλεκόμενους αρμόδιους φορείς, και θα αφορούν το αν οι τυχόν αστοχίες ή ασάφειες του θεσμικού πλαισίου, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί κατά την έναρξη εφαρμογής του μέτρου 2, θα έχουν θεραπευτεί ικανοποιητικά μέχρι το πέρας της εφαρμογής του.

Το πρόγραμμα παρακολούθησης και αξιολόγησης των μέτρων θα προσαρμόζεται χρονικά στις ανάγκες του κάθε μέτρου και μπορεί να περιλαμβάνει εκτός της τελικής αποτίμησης και άλλες ενδιάμεσες αξιολογήσεις της αποτελεσματικότητας του. Στο μέσο της περιόδου υλοποίησης

του Σχεδίου Δράσης, δηλαδή τρία έτη από τη δημοσίευσή του, θα πραγματοποιηθεί ενδιάμεσα αξιολόγηση της εφαρμογής όλων των δράσεων.

Αναλυτικότερα, η αξιολόγηση των επιμέρους Μέτρων θα περιλαμβάνει τα εξής:

ΜΕΤΡΟ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
3.1 Ενίσχυση της γνώσης	Μέσω επανάληψης του έργου «Σύνταξη καταλόγου εισβλητικών (ξενικών) ειδών και οργάνωση μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κινδύνου που προκαλούν» το οποίο θα περιλαμβάνει εκ νέου ειδικό παραδοτέο για τη συνολική αξιολόγηση της υφιστάμενης γνώσης των ειδών και των διαδρομών εισαγωγής τους με το πέρας του ΣΔ
3.2 επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου	Θα αξιολογείται διαρκώς μέσω των εργασιών της γνωμοδοτικής επιτροπής του άρθρου 3 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021 στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των δημοσίων φορέων οι οποίοι εφαρμόζουν το ΣΔ
3.3 Δράσεις ενημέρωσης	Βάσει ποσοτικών δεικτών για τον αριθμό των ενημερωτικών δράσεων, των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και του πλήθους των αποδεκτών των ενημερωτικών δράσεων. Θα αξιολογηθεί ποιοτικά μέσω ερωτηματολογίων για το βαθμό ενημέρωσης των πολιτών.
3.4 Σύνταξη εθνικού καταλόγου	Βάσει του αποτελέσματος για το αν θεσπίστηκε ο εθνικός κατάλογος εντός του χρονοδιαγράμματος της εφαρμογής του μέτρου. Επίσης καθ'όλη τη διάρκεια του Σχεδίου Δράσης μέσω της γνωμοδοτικής επιτροπής του Άρθρου 3 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021 και μέσω ερευνητικών προγραμμάτων για την αξιολόγηση της πληρότητας του καταλόγου και της ευελιξίας επικαιροποίησής του.
3.5 Ανάπτυξη και ενδυνάμωση συνεργασιών	Ποσοτικά βάσει του πλήθους των σχετικών δράσεων και του αριθμού των συμμετεχόντων.

3.6 Εκπαίδευση και κατάρτιση αρμόδιων φορέων	Ποσοτικά βάσει του πλήθους των δράσεων και του παραχθέντος υλικού. Ποιοτικά στο πλαίσιο διαβούλευσης μεταξύ των αρμόδιων φορέων για τον εντοπισμό υφιστάμενων ελλείψεων και το βαθμό θεραπείας τους μέσω της εφαρμογής του μέτρου και μέσω της γνωμοδοτικής επιτροπής του άρθρου 3 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021
3.7 Περιφερειακή συνεργασία	Ποσοτικά βάσει του πλήθους των προγραμμάτων περιφερειακής συνεργασίας και ποιοτικά μέσω επιστημονικής αξιολόγησης των επιπτώσεων των προγραμμάτων συνεργασίας στην αντιμετώπιση των διαδρομών εισαγωγής.
3.8 Διαχείριση υδάτινου έρματος των πλοίων	Βάσει στοιχείων από την αρμόδια αρχή εφαρμογής
3.9 Διενέργεια ελέγχων σε σταθμούς εισόδου, τελωνεία και εσωτερική αγορά	Βάσει στοιχείων και στατιστικών που διαβιβάζονται στον συντονιστή από τις αρμόδιες αρχές ελέγχου. Ποιοτικά στο πλαίσιο διαβούλευσης μεταξύ των αρμόδιων φορέων για τον εντοπισμό υφιστάμενων ελλείψεων και το βαθμό θεραπείας τους μέσω της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης και μέσω της γνωμοδοτικής επιτροπής του άρθρου 3 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021
3.10 Έλεγχος «Λεσσεψιανών» μεταναστών	Βάσει επιστημονικών στοιχείων από τους αρμόδιους φορείς παρακολούθησης (κυρίως ΕΛΚΕΘΕ) και από την αξιολόγηση των τρεχουσών δράσεων στο πλαίσιο Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας-Θάλασσας.

Εκτός της επιμέρους αξιολόγησης των μέτρων, θα πρέπει να αξιολογηθεί ο βαθμός επίτευξης του γενικού στόχου του Σχεδίου Δράσης, όπως αυτός περιγράφεται στο Κεφάλαιο 2. Τα μέτρα του Κεφαλαίου 3, τόσο τα γενικά μέτρα όσο και τα ειδικά, έχουν σχεδιαστεί ώστε να υπηρετούν το στόχο της αντιμετώπισης των διαδρομών εισαγωγής των ΧΞΕ ενδιαφέροντος στη χώρα. Η επιτυχία εφαρμογής ενός μέτρου δεν έχει νόημα, για τους σκοπούς του παρόντος ΣΔ, εάν αποτύχει η επίτευξη του γενικότερου στόχου. Για παράδειγμα, η ικανοποιητική εφαρμογή του

μέτρου 1 «Ενίσχυση της γνώσης» δεν μπορεί να αξιολογείται ανεξάρτητα από το εάν η αποκτηθείσα γνώση συνεισέφερε ή όχι στην επίτευξη του γενικού στόχου. Εάν στο πλαίσιο του μέτρου 1 επετεύχθη η ενίσχυση της γνώσης σχετικά με τις διαδρομές εισαγωγής των ειδών ενδιαφέροντος, αλλά αυτό δεν βοήθησε στο να ελεγχθούν οι διαδρομές αυτές, τότε η εφαρμογή του ΣΔ δεν μπορεί θεωρηθεί επιτυχημένη.

Για την αξιολόγηση της επίτευξης του γενικού στόχου του ΣΔ, θα αξιοποιηθούν τα παραδοτέα του έργου *«Σύνταξη καταλόγου εισβλητικών (ξενικών) ειδών και οργάνωση μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κινδύνου που προκαλούν»*, η ολοκλήρωση του οποίου προηγείται κατά ενός περίπου έτους της έναρξης εφαρμογής του παρόντος ΣΔ. Τα στοιχεία του ανωτέρω έργου συνθέτουν μία συνολική εικόνα για την παρουσία και εξάπλωση των ειδών ενδιαφέροντος στην επικράτεια της χώρας πριν την εφαρμογή του ΣΔ, και περιλαμβάνουν την ανάλυση των διαδρομών εισαγωγής και την εκτίμηση μελλοντικών εισβολών ειδών (μέσω συγκεκριμένων διαδρομών) τα οποία δεν έχουν έως τώρα καταγραφεί στη χώρα. Η επανάληψη του συγκεκριμένου έργου με το πέρας της ολοκλήρωσης της βετίας εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης, θα επιτρέψει τη συνολική αξιολόγηση του ΣΔ μέσω της σύγκρισης μεταξύ της αρχικής συνολικής εικόνας και της τελικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Διάχυση της Πληροφορίας

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του παρόντος ΣΔ οφείλουν να επικοινωνούνται στα ενδιαφερόμενα μέρη, τα οποία περιλαμβάνουν δημόσιους φορείς και το ευρύ κοινό. Με τον όρο «Διάχυση της Πληροφορίας» εννοείται η ενημέρωση φορέων και κοινού για την υλοποίηση του παρόντος ΣΔ. Η διάχυση της πληροφορίας αποτελεί μία βασική συνιστώσα του ίδιου του ΣΔ και δεν θα πρέπει να συγχέεται με τις «Δράσεις ενημέρωσης» οι οποίες αποτελούν αντικείμενο του μέτρου 3, όπως περιγράφεται στο Κεφάλαιο 3. Το μέτρο 3 έχει ως αντικείμενο την ενημέρωση των ενδιαφερομένων σχετικά με το πρόβλημα της εισαγωγής, εγκατάστασης και εξάπλωσης των ΧΞΕ στην επικράτεια της χώρας (και της Ευρωπαϊκής Ένωσης) με έμφαση στις διαδρομές εισαγωγής των ειδών αυτών. Αντιθέτως η συνιστώσα που αναλύεται στο παρόν κεφάλαιο υπό τον τίτλο «Διάχυση της Πληροφορίας» έχει ως αποκλειστικό αντικείμενο το ίδιο το ΣΔ.

Η πληροφόρηση και ενημέρωση των ενδιαφερομένων για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του ΣΔ θα γίνει με τους εξής τρόπους:

- 1) Σε επίπεδο προκαταρκτικού σχεδιασμού έχουν ήδη ενημερωθεί συναρμόδιοι φορείς και ενδιαφερόμενοι προκειμένου να συνεισφέρουν στην κατάρτιση του σχεδίου.
- 2) Το ΣΔ υποβάλλεται σε δημόσια διαβούλευση διάρκειας έξι εβδομάδων ώστε να δοθεί η δυνατότητα διατύπωσης σχολίων σε ενδιαφερόμενους οι οποίοι δεν συμμετείχαν στα προηγούμενα βήματα σχεδιασμού, σύμφωνα με το Άρθρο 7 («Συμμετοχή του Κοινού») της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021, Β' 5697.
- 3) Το ΣΔ διαβιβάζεται στην επιστημονική επιτροπή του Άρθρου 3 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021 για επεξεργασία και γνωμοδότηση.
- 4) Το τελικό ΣΔ θα δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- 5) Βάσει της παρ. 5 του άρθρου 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014 το ΣΔ θα διαβιβαστεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- 6) Ο εθνικός συντονιστής του άρθρου 2 (αρμόδια κεντρική αρχή) θα μεριμνήσει για την ενημέρωση των συναρμόδιων φορέων και του ευρέως κοινού σχετικά με την εφαρμογή του ΣΔ, μέσω αναρτήσεων στην επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μέσω συμμετοχής σε συνέδρια και μέσω δημοσιεύσεων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
- 7) Επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την κατάρτιση και εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης θα συμπεριληφθούν στην έκθεση η οποία διαβιβάζεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή βάσει του Άρθρου 24 του κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014 και του άρθρου 11 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2021. Η επόμενη εθνική έκθεση που θα υποβληθεί την 1^η Ιουνίου 2025 θα περιέχει πληροφορίες από τα δύο πρώτα έτη εφαρμογής του ΣΔ, ενώ οι πληροφορίες που αφορούν τα επόμενα τέσσερα έτη εφαρμογής θα συμπεριληφθούν στην επόμενη έκθεση (μετά το πέρας εξαετίας από την προηγούμενη).
- 8) Πληροφορίες για την εφαρμογή του ΣΔ θα διαβιβάζονται σε διεθνείς φορείς και συμβάσεις με αντικείμενο (μεταξύ άλλων) τα ΧΞΕ, στις οποίες η Ελλάδα συμμετέχει ως

μέρος, όπως η Σύμβαση της Βέρνης, η Σύμβαση της Βαρκελώνης, η Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα, η IUCN κ.α.

- 9) Στο πλαίσιο αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΣΔ θα ακολουθηθούν οι διαδικασίες ενημέρωσης και διαβούλευσης οι οποίες περιγράφονται στο Κεφάλαιο 6.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 22 Ιουνίου 2023

Ο Υπουργός

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΑΠΡΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

